ORAS

Kiek lietaus,
dieną 65°, naktį 53.
Saulė teka 6:43, leidžiasi 6:42.

NAUJIENOS

THE LITHUANIAN DAILY NEWS

The First and Greatest Lithuanian Daily in Amer...
NAUJIENOS
The Lithuanian Daily News
Published by The Lithuanian News Publishing Co., Inc.
1739 So. Halsted St., Chicago 8, Ill.
HAymarket 1-6100
Over One Million Lithuanians In The United States

VOL. XLII | Kaina 5c | ...icago 8, Ill. Antradienis, Rugsėjo-September 27 d., 1955 m. | Price 5c | 227

Midwest Inter. Gr. Library Center 5721 Cottage Grove Ave

MIDWEST INTER-LIBRARY CENTER CHICAGO

SPECIALISTAI SAKO, EISENHOWER PASVEIKS

IŠ ADENAUERIO KELIONĖS MASKVON LAIMĖJUSI TIK SOVIETŲ SĄJUNGA

Visus kanclerio reikalavimus Bulganinas atmetė, rašo James Warburg New York Times dienrašty

NEW YORKAS. — Tiesiog neįsivaizduojama, kad valstybės departamentas galėtų džiaugtis kanclerio Adenauerio Maskvos kelionės vaisiais, vadinant diplomatinių triumfu, reiškiančiu Sovietų politikos bankrotą", sako James Warburg savo laiške, išspausdintame N. Y. Times dienrašty pirmadienio numery.

Jo, Warburgo, finansininko ir laikomo Vokietijos klausimo žinovo, argumentai yra šie:

Rusai pakvietė Adenauerį tik vienu reikalu — užmegsti diplomatinius santykius, kad galėtų pradėti netarpiškas derybas su Bonos valdžia.

Kancleris iš savo pusės kalbėjo, kad jis sutinka važiuoti į Maskvą ir užmegsti diplomatinius santykius tam tikromis sąlygomis.

Sovietai sąlygų neišpildė.

Adenauerio sąlygos buvusios šios:

Jam turi būti suteikta teisė kalbėti visų vokiečių vardu; santykių užmezgimas neturi vesti prie Rytinės Vokietijos pripažinimo, kad Vokietijos-Lenkijos sienos turi būti galutiniai persvarstytos ir priimtos būsimoj taikos konferencijoj; kad būtų nustatytas laikas, kada turi būti suvienyta Vokietija ir kad vokiečių karo belaisviai, tebelaikomi Sovietų Sąjungoj, būtų paleisti.

Sovietai pravedę savo

James Warburg rašo savo atvirame laiške toliau:

Maskvoj kancleriui Adenaueriui buvo pasakyta, kad jis gali kalbėti tik už Vakarų Vokietiją, kad Vokietijos-Lenkijos sienos jau sutvarkytos Potsdamo konferencijoj ir kad kiekvienu atveju šios sienos liečia tik Rytų Vokietiją; kad Rytų Vokietijos vyriausybė turės dalyvauti bet kuriose derybose, svarstant Vokietijos suvienijimą, kad Vokietija tol nebus suvienyta, kol Vakarų Vokietija neišstos iš NATO sąjungos ir kad karo belaisvių paleidimas liečia ne tik Vakarų, bet ir Rytų Vokietiją.

Kinai paleido vėl 5 JAV piliečius ir 3 jų giminės narius

Laukiama daugiau grįžtančių

HONG KONGAS. — Dviem anglų laivais iš Šanghajaus atplaukė 5 Amerikos piliečiai ir 3 jų šeimų nariai, nelaikomi amerikiečiais.

Tarp paleistųjų buvo ir viena 61 metų karmelitų vienuolė iš New Yorko, Eva Stella du Gay. Kita paleistoji buvo rusų pabėgėlė Mrs. Tamara Barry, kurios vyras esąs Jungtinėse Valstybėse. Paleista ir jos 13 metų duktė Angelina Barry.

Pats seniausias iš šios grupės buvo Robert Parker, 82 metų iš Philadelphijos. Su juo buvo ir jo žmona, rusų pabėgėlė Natalija. Kitos į laisvę grįžusios amerikietės, Mrs. Marcella Huizer, vyras Peter Huizer, yra olandas. Jos tėvai gyvena Wolcott, Ind. Penktasis paleistasis amerikietis buvo Dilmus Kanady, 39 metų prekybininkas iš Šanghajaus.

Komunistai žadėjo paleisti 41 kalinamą arba sulaikytą amerikietį.

IŠ VISO PASAULIO

Nuteisė komunistų vadą

TEHERANAS. — Irano karo teismas nuteisė mirties bausme Dr. Morteza Yazdi, 59 metų, Irano Tudeh komunistų partijos steigėją. Po 5 metų slapstymosi Yazdi buvo pagautas kovo mėnesį. Jis buvo vienas iš vyriausių sąmokslininkų nuversti gen. Zahedi valdžią 1953 metais. Sąmokslą likviduojant buvo suimta ir nuteista 600 karininkų.

Kambodija—nepriklausoma šalis

PNOMPENTH, Kambodija. — Sekmadienį susirinkęs naujasis ir pirmasis parlamentas paskelbė Kambodiją visiškai nepriklausoma valstybe. Ministeriu pirmininku išrinktas princas Norodom Sihanouk, liaudies socialistų partijos vadas. Jo partija, paskelbusi kovą komunizmui ir draugystę su JAV, laimėjo visas vietas parlamente. Nuo 1863 metų Kambodija priklausė Prancūzijai, be kurios globos šalį būtų paglemžęs Siamas (dabartinis Tailindas).

Jugoslavija nemėgsta JV "pamokslų"

BELGRADAS. — Jugoslavijos komunistų partijos organas "Borba", artėjant deryboms su valstybės sekretoriaus padėjėju Murphy, parašė ilgą vedamąjį straipsnį su patarimais Amerikai, kad ji nemokytų, kaip tvarkyti santykius su užsienio valstybėmis (t. y. su Rusija). "Borba" kartoja ansktyvesnius JAV diplomatų žodžius apie Jugoslavijos išsivystymą į visiškai nepriklausomą valstybę. Dabar ji esanti visiškai nepriklausoma nuo Sovietų, bet norinti būti lygiai nepriklausoma ir nuo Jungtinių Valstybių.

Rumunija skelbia amnestiją

LONDONAS.—Panašiai, kaip Sovietų Sąjungoj, amnestija paskelbta ir Rumunijoj. Laukiama, kad tą patį padarys ir kiti Maskvos satelitai. Rumunijoj amnestuojami žmonės, nuteisti už karo meto nusikaltimus. Tokių bausmių po karo galėjo susilaukti kiekvienas žmogus, kuris tik nekovojo partizanų komunistų pusėj. Beje, amnestuojami tik tie, kurie buvo nuteisti iki 10 metų kalėjimo, atseit, jau savo bausmę baigią atlikti. Maža dalis, bus amnestuoti turį ir didesnes kalėjimo bausmes, kaip 10 metų; kiti "fašistams" bausmes sumažinsią perpus.

Amnestavo admirolą Raeder

BERLYNAS. — Keturi didieji nutarė amnestuoti buvusį Hitlerio karo laivyno viršininką admirolą Raeder, nuteistą Nuernbergo teisme kalėti ligi gyvos galvos. Adm. Raeder, 79 metų, jau paleistas iš Spandau kalėjimo, valdomo visų 4 didžiųjų karo nugalėtojų: Amnestuotas dėl silpnos sveikatos ir seno amžiaus.

UNITED PRESS-NAUJIENŲ Photo

Prez. Eisenhoweris, kuris dabar po širdies atakos gydosi Denver, šiame paveiksle rodomas savo šeimoje. Kartu su prezidentu ir jo žmona matome sūnų mai. John Eisenhowerį su žmona ir tris anūkus: Barbara Ann, Susan ir David.

LONARDI VYRIAUSYBĖ PATENKINO ARGENTINOS UNIJŲ REIKALAVIMUS

Pažadėjo išleisti Peroną, pasilaikyti "La Prensa"

BUENOS AIRES. — Naujoji Argentinos vyriausybė davė peronistų unijų vadui Hugo de Pietro 5 minutes laiko pakalbėti per Buenos Aires radiją apie padarytą taiką su sukilėlių valdžia.

Unijų vadai atsisakė generalinio streiko ir tolimesnės kovos už Perono grąžinimą į valdžią, gavę iš sukilėlių vyriausybės šiuos pasižadėjimus:

Jie iškovoję leidimą Peronui

1) Buvusiam prezidentui Peronui pripažįstamos visos egzilinės teisės, svarbiausia, laisvas išvažiavimas į jo pasirinktą šalį (Paragvajų).

2) Naujoji vyriausybė nesikesins panaikinti unijų išsikovotų socialinių laimėjimų, o taip pat teisės derėtis su darbdaviais dėl darbo sutarčių.

3) Naujoji vyriausybė pripažins visas kitas dabar turimas unijų ir CGT konferencijos teises.

"La Prensa" negrąžins savininkui

4) "La Prensa" dienraštis, konfiskuotas Perono 1951 metais ir paverstas unijų organu, pasiliks ir toliau unijų konfederacijos rankose.

5) Visi naujosios vyriausybės žygiai prieš unijas provincijoj tuoj atšaukiami.

6) Ne vienas iš unijų konferencijos vadų nebus persekiojamas arba traukiamas į teismą.

Bijojo visuotinio streiko

Lonardi vyriausybei pasižadėjus šias sąlygas patenkinti, unijų vadas de Pietro įsakė darbininkams susilaikyti nuo bet kokių streikų, demonstracijų ir pradėti nuo šio pirmadienio vėl tvarkingai dirbti savo vietose.

Peronistų suorganizuotos unijos savo didžiąją galią parodė 1945 metais, kada armija buvo suėmusi Peroną, tada vicepreziden tą, bet turėjo paleisti, kai unijos paskelbė visuotinį streiką.

Kitais metais Peronas buvo išrinktas į prezidentus ir, naudojantis 6,000,000 darbininkų, paimtų į tvirtas rankas, jam sekėsi per ištisus 9 metus atsilaikyti prieš kelias karininkų revoliucijas ir daugumos gyventojų pasyvų pasipriešinimą.

Vėliausios Žinios

— Prancūzijos premieras Faure pranešė liūdną žinią Alžerijai, kad šioji sritis Šiaurės Afrikoj buvo ir paliks Prancūzijos teritorijos dalim. Savivalda suteikta tik Tunisijai ir dabar svarstoma Marokui.

— Miręs ginklų pirklys emigrantas iš Armenijos Nubar Gulbenkian paliko $400,000 Erevano katedrai Armenijoj atstatyti. Sovietų valdžia mielai išdavė jo sūnui vizą, bet šis paskutinę valandą pabijojo važiuoti į Sovietų Sąjungą ir žada siųsti savo šeimos kapelioną.

— Anglų spauda ir toliau pilna priekaištų vyriausybei dėl apsileidimo aiškinant MacLead ir Burges špionažo klausimą. Jiedu pabėgo į Sovietų Sąjungą 1951 metais, kažkam pranešus, kad vyriausybė nori juos apklausinėti apie jų špionažo veiklą. Šį dalyką vyriausybė tol slėpė, kol pabėgęs Sovietų špionažo viršininkas Australijoj Petrov patvirtino, kad šiedu anglų diplomatai buvo Sovietų šnipai nuo 1931 metų.

Sir Harding Kipro gubernatorius

Maršalas bus ir Viduržemio karinių pajėgų viršininkas

LONDONAS. — Dabartinis Britų vyriausiojo štabo viršininkas maršalas sir John Harding paskirtas Kipro salos karo gubernatorium.

Kipro sala bus būstinė ir karinės vadovybės visoms anglų pajėgoms Viduržemio jūros srity. Harding iš čia vadovaus minėtoms pajėgoms.

Tuo Anglija parodė, kad ji ne tik kad nemano užleisti Kipro salą Graikijai, bet ją laiko svarbiausia savo karine baze Viduržemio jūros erdvėj, netekus didžiosios bazės Suezo kanalo zonoj.

UNITED PRESS-NAUJIENŲ Photo

Dr. Paul Dudley White iš Mass., General Hospital išskrido į Denver, kad prisijungti prie kitų gydytojų, kurie prižiūri prez. Eisenhowerį po širdies priepuolio. Dr. White yra skaitomas vienu iš geriausių širdies specialistų.

Amerika parduos Egiptui ginklų

Nori užbėgti SSSR už akių

WASHINGTONAS, D. C. — Norint užkirsti kelią Sovietų ginklų eksportui į Egiptą, JAV vyriausybė pasiūlė Egiptui savo ginklų.

Egiptas šiuo pasiūlymu yra patenkintas, bet klausia, ar JAV negalėtų duoti ir pinigų tiems ginklams užpirkti.

Visiškai kitaip jaučiasi Izraelis, protestuojąs prieš bet kokį ginklų importą arabų valstybėms, nežiūrint, ar ginklai eitų iš Sovietų Sąjungos, ar iš Amerikos, kadangi, Izraelio manymu, ginklai arabų rankose didina karo pavojų.

Sovietai ginklų nežadėję

Izraelio užsienio reikalų ministerija kiek anksčiau pranešė savo ambasadoriaus pasikalbėjimą šiuo reikalu su Kremliaus vyriausybe, kuri nuneigusi ginklų pažadą Egiptui.

Bet Egipto vicepremieras Salem yra viešai pareiškęs, kad jo vyriausybė gavo pasiūlymą pirkti Sovietų ginklų ir kad tai ji bus priversta daryti, jei Vakarų valstybės neištęsės savo pažado aprūpinti Egiptą ginklais.

Kad Sovietai pasiūlę Egiptui ginklų, yra viešai tvirtinęs ir valstybės sekretorius Dulles.

Komunistai pasiūlė du vaikus už vieną suaugusį pabėgėlį

Austrai atmetė šią mainų prekybą

VIENA, Austrija. — Vidaus reikalų ministerija praneša, kad pereitą šeštadienį įsibrovė vienas komunistinės Vengrijos karininkas su 10 kareivių ir pasiūlė austrams du jų vaikus, laikomus Vengrijoj, jei austrai išduotų ką tik dviračiu pabėgusį vengrą.

Austrai atmetė vengro siūlymą ir įsakė tuoj pat grįžti, iš kur atėjo.

Austrų laikraščiai dabar reikalauja vyriausybę, kad ji pareikalautų vengrų komunistus grąžinti ir tuos du austrų vaikus, apie kurių kalinimą paaiškėjo iš minėto vengrų karininko pasiūlytos mainų prekybos.

— Sovietų Sąjunga įsteigė dar dvi atskiras ministerijas tekstilės ir lengvosios pramonės.

6 ŠIRDIES LIGŲ SPECIALISTAI BŪDI PRIE PREZIDENTO LOVOS

Vienas iš jų mano, kad Eisenhoweris dar gali būti kandidatu 1956 metų rinkimuose

DENVER, Colo. — Gydytojų pranešimuose, išleistuose pirmadienio rytą, sakoma, kad prezidentas Eisenhoweris praleido naktį ramiai. Jo sveikata esanti gana tvirta.

Ankstyvo ryto pranešime buvo apibudintas jo širdies smūgis, gautas šeštadienio naktį, "nei lengvas, nei rimtas".

Dr. White, vienas iš didžiausių Amerikos širdies specialistų, iškviestas iš Bostono, privačiame pareiškime spaudos atstovams prileido ir tokią galimybę, kad prezidentas gali atgauti pilną sveikatą ir užbaigti ne tik šią prezidentavimo kadenciją, bet ir kandidatuoti antram 4 metų terminui.

Panašiai galvoja ir respublikonų partijos komiteto pirmininkas Hall, turėdamas galvoj tik partijos interesus. Bet visuotinis įsitikinimas yra toks, kad Eisenhoweris ir pačiu geriausiu atveju nebesutiks eiti tų sunkių pareigų, kurios tikrai neina širdžiai į sveikatą.

Neaiškus tarpuvaldis

Prezidentui negalint eiti savo pareigų, susidarė tokią padėtis, kokios ligi šiol neturėta Amerikos istorijoj. Ta proga primenama prez. Wilsono ligos metai prezidentavimo kadenciją baigiant. Bet jo paralyžavimas buvo laikomas paslapty, kol pagaliau buvo išrinktas Hardingas.

Konstitucijoj tačiau toks atvejas numatytas ir vyriausybės vado pareigos numatytos viceprezidentui.

Laukia vyr. prokuroro žodžio

Viceprezidentas Nixon pranešė, kad administracijos uždaviniai Baltuosiuose rūmuose eina ir toliau sena vaga. Bet iš tikrųjų taip nėra. Paprastai prezidentas turi kasdien pasirašyti apie 60 dokumentų. Iškyla klausimas, kas dabar tuos dokumentus pasirašo ir kiek ilgai galima delsti, jei norima, kad juos būtinai pasirašytų pats prezidentas?

Nixon užklausė Teisingumo departamentą, kad jis nuštatytų, ar prezidentas turi teisę laikinai perleisti savo pareigas kitam arba kitiems vyriausybės nariams. Gydytojai sako, kad ir geriausiu atveju prezidentui dar reiks ilsėtis ir būti pasitraukusiam nuo visų pareigų 3-4 savaites.

Telegrama su linkėjimais greitai pasveikti atsiuntė ir Sovietų vyriausybės galva maršalas Bulganinas bei "prezidentas" Vorošilov.

Prezidento liga taip sukrėtė New Yorko biržą, kad akcijų vertė pradėjo kristi, kaip 1929 sugriuvimo metais.

Perono turtai kaip iš "1001 nakties"

BUENOS AIRES. — Naujosios vyriausybės valdininkai pradėjo tirti Perono ir jo pakalikų turtus, prisiplėštus per 10 valdymo metų.

Pradėta nuo paties Perono, ir susekta prezidento rūmuose, o taip pat bankuose milijonų sumų ir tiek visokių brangenybių, kad tardytojams pradėjo vaizduotis "Tūkstanties ir vienos nakties" pasakų paveikslai su Oriento brangenybėmis.

Peronui pasisekė tik dalį suplėšto turto išsivežti su savim. Didžioji dalis bus konfiskuota ir grąžinta į valstybės iždą.

Tironas pakeliui į Paragvajų

Pirmadienį rytą Paragvajaus patranklaivis su nuverstuoju diktatorium išplaukė iš Buenos Aires uosto. Už trijų mylių ji pasitiko kitas Paragvajaus patranklaivis, atplaukęs palydėti Paragvajaus "garbės pilietį".

Kadangi Peronas važiuoja, gavęs naujosios vyriausybė leidimą, jį dar lydi ir Argentinos karo laivas, kad kas nors neužpultų pakeliui. Pasiekus Paragvajaus teritoriją, plaukiant Paranos upe, Argentinos laivas bus savo lydėjimo darbą atlikęs.

Pagavo su milijonu dolerių

Netoli Paragvajaus sienos pagauti du aukšti Perono valdininkai, bebėgą iš Argentinos. Pagautieji yra Carlos Aloe, buvęs Buenos Aires gubernatorius ir glaudus Perono prekybinių reikalų kompanijonas. Jam Peronas pavedė eksploatuoti konfiskuotus laikraščius. Pas jį rasta daug brangenybių ir Argentinos pinigų už 1 milijoną dolerių. Su juo suimtas ir jo brolis Valentino.

Iš Rytų Vokietijos grįžo 2 JV lakūnai

Paklydo beskraidydami

WARTHA, Vokietija. — Sekmadienį Rytinės Vokietijos komunistai paleido du Amerikos karo lakūnus, kurie penktadienį paklydo beskraidydami T-35 sprausminiu naikintoju ir, pritrūkę degalo, buvo priversti nusileisti prie Eisenacho, Tiuringijoj.

Lakūnai, majoras Louis Cunningham iš Paso, Tex, ir puskarininkis Juan Gebler iš Jersey City, N. J., grįžę pasakojo, kad komunistai su jais elgėsi mandagiai. Komunistai pažadėjo grąžinti ir amerikiečių lėktuvą.

Nacių liekanos silpnos

HANOVER, Vokietija. — Nacių likučiai, susimetę į vadinamą reicho partiją, išrinko savo vadu Wilhelm Meinberg, buvusį generolą SS armijoj. Reicho partija yra tokia silpna, kad ji nepajėgė pravesti nei vieno atstovo nei į federalinį, nei į atskirų valstybių parlamentus.

Paleido 11 vokiečių

Grąžinti pagal Adenauerio — Bulganino susitarimą

GOETTINGEN, Vokietija. — Į pereinamąją belaisvių stovyklą Friendlande atvažiavo 11 vokiečių, paleistų iš Rusijos po 10 metų kalinimo. Vieni iš jų buvo kareiviai, kiti civiliai, suimti tuoj po karo.

Savo kelionę į laisvę jie pradėjo iš Bykovo pereinamos stovyklos rugsėjo 21 d., praėjus 8 dienoms nuo kanclerio Adenauerio ir Bulganino pasirašytos sutarties, prie kurios buvo duotas ir žodinis pasižadėjimas paleisti 9,626 "karo nusikaltėlius".

ŠVIETIMAS LIETUVOJE

Rugsėjo 1 d. Lietuvoje prasidėjo naujieji mokslo metai. tai davė progos Vilniaus radiofonui deklamuoti: "Nėra pasaulyje kitos tokios valstybės, kurioje būtų atidarytos taip plačiai galimybės mokytis ir šviestis, kaip mūsų socialistinėje tėvynėje". Pažiūrėkime kokios tos galimybės buvo N. Lietuvoj, kad bolševikai mano galį savo švietimo tinklu didžiuotis.

Vilnius praneša, kad šiais mokslo metais Lietuvoje veiks 2,415 pradžios mokyklų, 970 septynmečių ir 380 vidurinių mokyklų. Palyginkime šiuos skaičius su N. Lietuvos daviniais:

1. Mokinių skaičius
Lentelė Nr. 1

Mokslo metai	Pradž. m-lose	Vidur. mok. (gimnz., progm., spec.)	Viso
1935-36	281,247	28,046	309,293
1936-37	292,156	28,604	320,760
1937-38	307,173	31,647	338,820
1939-40	338,319	38,839	377,158
1955-56	—	—	400,000

Kaip matome 1939-40 metais Lietuvoje mokyklas (be aukštųjų mokyklų) lankė iš viso 377,-158 mokiniai. Tuo tarpu pagal Vilniaus radiją dabartiniu metu Lietuvoje pradžios, septynmetes ir vidurines mokyklas lanko iš viso vos daugiau 400,000 mokinių. Per paskutinį nepriklausomybės penkmetį mokinių prieauglis šiose mokyklose buvo 67,-865. Jeigu šis prieauglis būtų tolygus, tai šiandieną Lietuvoj mokinių skaičius turėtų siekti virš 580,000. Tuo tarpu jis nesiekia nei pusės milijono, nežiūrint į tai, kad šiandieną Lietuvos teritorija yra didesnė, negu ji buvo 1940 m.

2. Mokyklų skaičius
Lentelė Nr. 2

Mokslo metai	Pradžios mokslas: Pradž. m-los	Progm.	Spec. m-los	Vidurinis mokslas: Progm.	Kt. spec. m-los	Gimnz. ir tolyg. m-los	Viso
1935-36	2,545	130	2,675	45	85	84	214
1936-37	2,560	138	2,698	42	96	79	217
1937-38	2,601	160	2,761	40	120	83	243
1939-40	2,713	106	2,819	27	79	93	199
1955-56	2,415	970	3,375	—	—	380	380

Kiek sunkiau yra lyginti dėl mokslo sistemos skirtingumų mokyklų skaičius. Dabartinėje Lietuvoje visas mokslas suskirstytas 3 laipsnius.

1. **Pradžios mokslas:**
a) keturių skyrių mokyklos — vad. pradžios mokyklomis. Mokslas nemokamas. Lankymas privalomas nuo 7 metų amžiaus;
b) septynmetės mokyklos. Baigusieji pradž. mokyklą stoja į 5 klasę. Mokslas nemokamas.

2. **Vidurinis mokslas.** Pagrindinis šios mokyklos tipas atitinka gimnazijoms. Jose yra 7 klasės. Baigusieji septynmetę mokyklą, stoja į 8 klasę. Šios rūšies mokyklos išduoda atestatus, teikiančius teisę stoti į aukštąsias mokyklas. Šalia pagrindinio tipo — gimnazijos, yra įvairių specialių mokyklų, kurias baigusieji turi tas pačias teises.

3. **Aukštosios mokyklos.** Jų yra įvairių: institutai, konservatorijos, akademijos, politechnikumai etc. Pažymėtina, kad Lietuvoje veikia tik vienas Vilniaus (dabar pavadintas Kapsuko vardu) universitetas. Kauno universitetas išskirstytas į įvairius specialius institutus bei politechnikumus.

4. **Aspirantūra — tolimesnės studijos, baigus aukštąjį mokslą.** Jis būna stacionarinis (studijos tęsiasi 3 metus) arba neakivaizdinis (studijos tęsiasi 5 metus). Lietuvoje visų specialybių aspirantūros nėra. Aspirantus priima konkurso keliu. Priimtieji gauna iki 700 rublių stipendijas. Šios rūšies studijos išeina iš normalaus mokslo rėmų. Aspirantūra yra ruošimasis moksliniam darbui.

Iš to kas pasakyta matome, kad, norint palyginti N. Lietuvos mokyklų skaičių su sovietinėmis mokyklomis, negalime vien dabartinių pradž. mokyklų (keturių skyrių) skaičių lyginti su nepriklausomybės laikais buvusių mokyklų skaičiumi. Toks palyginimas parodytų, kad prieš 15 metų Lietuvoje buvo 298 pradž. mokyklomis daugiau, negu šiandieną. Šis palyginimo būdas eliminuoja bolševikų šioje srityje siekiamą pažangą — pereiti prie septynių pradžios mokslo metų. Šios rūšies mokyklų vien šiais metais 49 pradės naujai veikti. Todėl norint palyginti bendrą pirmojo mokslo laipsnio mokyklų skaičių dabartinėje Lietuvoje (keturmetes ir septynmetes mokyklas) su Nepriklausomos Lietuvos mokyklų skaičiumi, būtų galima ankstyvesnes progimnazijas bei joms tolygias mokyklas prilyginti septynmetėms mokykloms. (Čia tenka tuojau pridurti, kad toks palyginimo būdas yra naudingas bolševikams: progimnazijos vien formaliniu požiūriu buvo aukštesnės už bolševikų septynmetes — jose mokslas su pradžios mokyklos kursu tęsėsi 8 metus. Apie išeinamas programas tuo tarpu nekalbėsime). 1939-40 metais Lietuvoje viso buvo tokių mokyklų 103 (progimnazijų skaičius mokyklų reformų pasėkoje nuolat mažėjo). Pridėję prie jų pradžios mokyklas gausime bendrą 2819 mokyklų skaičių. Per paskutinį penkmetį šių mokyklų padaugėjo 144. Per 15 metų jų turėtų būti 3,251. Šiais metais Lietuvoje gi veiks 3,375 šios rūšies mokyklų. Reiškia ir čia bolševikų gyriamasis apie pasiektus "socialistinius laimėjimus" švietimo srityje neturi pagrindo. Be to, tenka pabrėžti, kad pradėtoji mokyklų reforma seniai jau būtų įgyvendinta ir šiandieną visos pradžios mokyklos būtų šešių skyrių, tuo tarpu bolševikinėje Lietuvoje tėra 970 septynmečių mokyklų.

Vienintelių atžvilgiu, kuriuo bolševikams po 15 metų pavyko pralenkti N. Lietuvą — tai gimnazijų skaičiaus požiūriu. Iš tikrųjų Lietuvoje tebuvo 93 gimnazijos ar jai tolygios mokyklos. Net jeigu prie šio sakičiaus pridėsime progimnazijas ir joms atitinkamas speciales mokyklas, kurios plėtėsi ir palengva įgydavo pilnutines vidurinės mokyklos teises, tai šiame sektoriuje bolševikų patiekti skaičiai viršyja N. Lietuvos normalų šių mokyklų prieauglį.

3. **Mokslo lygis.** Kiek ilgiau sustojome ties skaičiais, nes jie akivaizdžiai kalba, kad nežiūrint visos bolševikinės propagandos, jie nėra imponuojantys. Kaip tik pradžios mokslo srityje jie demonstruoja kokį nuostolį mūsų tautai daro bolševikų okupacija. Tačiau nėra nieko klaidingesnio, kaip skaičių pagalba matuoti mokslą. Jeigu jie dar turi prasmės pradžios mokykloms, tai jų reikšmė mažėja norint daryti išvadas, liečiančias vidurines, o juo labiau aukštąsias mokyklas. Kiek dėmesio bolševikai skiria partiniams reikalams bendros mokyklų programos rėmuose gali dalinai suvokti tie, kuriems teko su mokyklų programų "reformomis" susidurti bolševikų pirmosios okupacijos metu. Šia kryptimi tendencija yra šiuo metu nepalyginamai sustiprėjusi. Štai net Vokietijos R. Zonos vidurinių ir aukštųjų mokyklų atestatams gauti, kaip Laisvųjų Juristų Tyrinėjimo Komisija praneša, nusveria pažymiai iš "mokslo apie dabartį". Iliustracijai keletas klausimų, kuriuos abiturientams šiais metais teko iš šios "disciplinos" atsakyti:

5. JAV politika Vokietijoje:
b) kodėl amerikoniškajam imperializmui sąjungininkų ypatingai tinka vokiškasis imperializmas.

6. Vakarų Vokietijos ūkis — dalis JAV karo ūkio:
a) atvaizduoti, kaip V. Vokietijos ūkis tapo svarbiausia Europos baze karo ūkiui.

13. Demokratinių teisių panaikinimas Adenauerio valstybėje...

20. Išdavikiškoji Adenauerio vyriausybės politika:
a) papasakokite apie išdavikišką Adenauerio klikos politiką.

21. Naujasis mūsų vyriausybės kursas:
b) nurodykite 1953 m. birželio 17 d. įvykių fašistinės provokacijos charakterį.

Tas pats ir kitur. Paskutiniais pranešimais iš Lietuvos, laikant egzaminus vidurinėse mokyklose, svarbiausiai yra praeiti pro mandatų komisijas. Jos ne tik egzaminuoja iš konstitucijos, bet padaro ir "sąžinės kvotimą": ką galvoji apie religiją, ar seki politiką, kokius skaitai laikraščius, ką galvoji apie komjaunimą, kodėl neesi komjaunuolis ir pan. Žiūrima ar tėvai nebuvo "buožės" etc. Todėl tiesiog "buržuazine reakcija" skamba švietimo ministerio titulą turinčio Pupeikio žodžiai moksleiviams: esą jūs vėliau įrodysite "brangiajai kompartijai", kad neveltui praleidote tiek laiko mokyklos suole. "Tai ateities darbai. O dabar Jūsų darbas — mokytis... Įsigykite daug žinių ypač iš chemijos, fizikos, matematikos, botanikos..." Ne fizikos ar matematikos išmokimas yra pirmasis "sąmoningo tarybinio piliečio" uždavinys, bet ištikimybės pareiškimas ir išmokimas aklai paklusti "brangios kompartijos" reikalavimams yra sovietinio

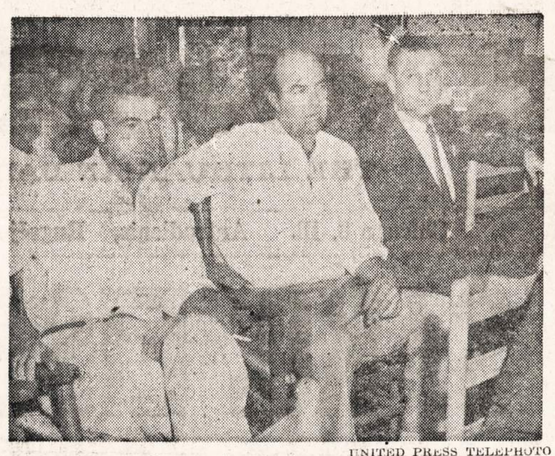

UNITED PRESS TELEPHOTO
Sumner, Miss., teisme du pusbroliai: Roy Bryant, kairėje ir J. W. Milam, dešinėje, sėdi su savo gynėju. Jie kaltinami 14 metų negriuko iš Chicagos nužudymu.

prieauglio tinkamumo įrodymas. Todėl nenuostabu, kad tuo metu, kada Pupeikis atsiminęs savo mokslo laikus, kalba apie mokymosi svarbą, "mokslo pirmūnai" iš įvairių Lietuvos vietovių vyksta dviem mėnesiams į pionierių stovyklą Artekoje (Krymė). "Nenustebkite" — teisina juos Vilniaus radijas — "kad mūsų respublikos atstovai važiuoja į Arteką rudenį, kai reikia mokytis, betgi pionierių stovykla taip pat yra mokykla". Štai kokio mokslo "brangioji kompartija" trokšta iš prieauglio. Iš to aiškėja dalinai ir tas faktas, kad tuo metu, kada bolševikai pradžios mokyklų steigimo atžvilgiu, t. y. pagrindinėje "liaudies švietimo" srityje, atsilieka nuo N. Lietuvos, gimnazijų steigime ją pralenkia. Čia gi ir glūdi "partinė išmintis": galimai daugiau "partinių kadrų". Pradžios mokslą einantieji partiją mažiau interesuoja: jie įšmokę skaityti, rašyti ir skaičiuoti grįš prie savo kasdieninių darbų ir jų galvosena per daug dar nėra apsunkinta partiniu balaganu, sunkiau yra partijai ją kontroliuoti. Kas kita su gimnazijų ir joms tolygių mokyklų mokiniais: čia jau pilietis yra pagautas į partijos žabangas. Per 12 metų kalamas partijos "mokslas" privalo padaryti įtakos ir tvirto charakterio žmonėms. Aišku, kad mokslo lygis bolševikinėse vidurinėse mokyklose nėra ir negali būti aukštas. Bet ne tai yra svarbu. Dėmesys bolševikinėje sistemoje yra nukreiptas ne "masinei inteligentų gamybai", bet partijos kadrų paruošimui, žmogaus galvosenos persunkimu bolševikiškomis dogmomis. Todėl nenuostabu, jeigu daug laiko mokiniams tenka sugaišti mokslo metu įvairiems mitingams, propagandiniam darbui, įvairioms talkoms kolūkiams, pionierių stovyklose etc. Tiesa, tai gali kenkti matematikos išmokimui, bet šią neigiamybę pilnai atsveria bolševikų akyse pasiruošimas partiniam darbui, partinės mąstysenos ir kolektyvo pajutimo išmokymas. (Elta)

DAnube 6-6887
DAINA TELEVISION
PARDAVIMAS-TAISYMAS
3130 S. HALSTED

JONAS GRADINSKAS
Televizijos, Radio, Patefonų Taisymas
"PASKAMBINKIT PRIEŠPIET — ATVAŽIUOSIM POPIET"
J. G. Television, 2512 W. 47th Street
Telefonas FRontier 6-1998
Pas lietuvi — ir geriau ir pigiau!

IŠ TOLI AR IŠ ARTI PIGIAI
PERKRAUSTAU
(MOVING)
BALDUS IR ĮVAIRIUS DAIKTUS
Perkraustymas saugus, greitas ir tvarkingas. Viskas apdrausta.
ANTANAS VILIMAS
3415 So. Lituanica Ave.
CHICAGO, ILLINOIS
Tel.: FRontier 6-1882

PIGIAI IR SAUGIAI
PERKRAUSTAU
BALDUS
VIETOJE IR IŠ TOLIAU
K. EIDUKONIS
Turiu naują didelį sunkvežimį, specialius įrankius ir apdraudas
6930 So. Talman, Chicago 29, Ill.
Tel. GRovehill 6-7096

SAUGUS
BALDŲ
PERKRAUSTYMAS
iš arti ir toli
NAUJAS 1955 M. SPECIALUS DIDELIS SUNKVEŽIMIS.
Pigus, sąžiningas patarnavimas
Šaukite:
R. ŠERĖNAS
4546 SO. WOOD STREET
Chicago 9, Ill. Tel.: VI 7-2972

TONIKAS VIDURIAM

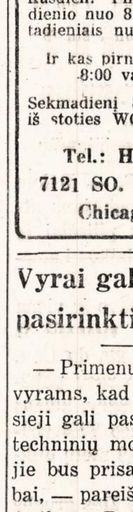

Čia yra naminė gyduolė: mišinys šaknų, žolių ir sėklų. Ji vartojama arbatos formoje nuo šių ligų: skilvio nevirškinimo, inkstų (kidneys), odos išbėrimo, gerklės užkimimo, plaučių uždegimo, vidurių liuosavimo, pūslės ligų, širdies supykimo, šiurpuliavimo, prešalimo, dieglių, reumatizmo, bronchito, rožės, riemens deginimo, galvos skaudėjimo, sąnarių gėlimo, ir nuo daugelio kitų vidurių ligų. Šios arbatos svaras kainuoja $4.00.
ALEXANDER'S CO.
414 BROADWAY
South Boston 27, Mass.

SOPHIE BARCUS
★
RADIJO VALANDA
Iš Stoties W. G. E. S.
1390 kilocycles
Kasdien: Pirmadienį iki Penkta dienio nuo 8:45 iki 9:30 ryto. Šeštadieniais nuo 8:30 iki 9:30 ryto
Ir kas pirmadienį nuo 7:00 iki 8:00 valandos vakaro.
Sekmadienį 8:30 — 9:30 val. ryto iš stoties WOPA, 1490 kilocycles
Tel.: HEmlock 4-2413
7121 SO. ROCKWELL ST
Chicago 29, Illinois

Lietuvių Taupymo ir Skolinimo Bendrovių Lygos Nariai
kuriose kiekvieno santaupos yra apdraustos iki $10,000.00, o namų paskolos duodamos lengvomis sąlygomis.
CHICAGO SAVINGS & LOAN ASSN.
6234 SOUTH WESTERN AVE. CHICAGO 36, ILLINOIS
CRANE SAVINGS & LOAN ASSN.
2555 WEST 47th STREET CHICAGO 32 ILLINOIS
DISTRICT SAVINGS & LOAN ASSN.
3430 SOUTH HALSTED STREET CHICAGO 8, ILLINOIS
UNIVERSAL SAVINGS & LOAN ASSN.
1800 SOUTH HALSTED STREET CHICAGO 8, ILLINOIS

Now at
GUARANTEED ELECTRIC

SIEGLER USES HEAT THAT'S 4 TIMES HOTTER OVER YOUR FLOORS!
Siegler is not a space heater that wastes heat up the chimney and on the ceiling forcing you to live in 1 or 2 rooms—
Siegler is not a central heating plant with expensive installations—
Siegler is a revolutionary method of WARM FLOOR HEATING . . . puts heat in every room
WITHOUT COSTLY, DIRT COLLECTING PIPES & REGISTERS!

Siegler THREE-IN-ONE HEATMAKER
Siegler captures the Top-o'-the-Flame heat, doesn't waste it up the flue as ordinary heaters do. This extra, patented inner heater is built right into the heart of the hottest fire. It captures the 4 Times Hotter heat from the burner flame — pours it over your floors. Cuts gas bill tremendously
HEATS LIKE MAGIC even with the gas turned OFF

Siegler PATENTED AUTOMATIC GAS HEATERS
MONEY BACK GUARANTEE
make the 'MATCH-TEST'! It proves how Siegler pays for itself again and again with the fuel it saves!

GUARANTEED ELECTRIC APPLIANCE AND FURNITURE COMPANY
2876 W. Cermak Road BIshop 7-3333
OPEN MONDAY AND THURSDAY EVENINGS

MUTUAL FEDERAL SAVINGS & LOAN ASSN.
SAVINGS INSURED UP TO $10,000
MUTUAL FEDERAL SAVINGS pataria:
1. Nepraleiskit visų uždirbtų pinigų. Taupykit nors dalį.
2. Pinigams padėti nereikia važinėti. Juos galite pasiųsti paštu. Mes apmokėsime pašto išlaidas.
3. Planingas taupymas visados moka gerus dividendus.
2202 W. CERMAK ROAD
Virginia 7-7747
JOHN J. KAZANAUSKAS, Pres.
Chartered and Supervised by the U. S. Government
ĮSTAIGOS VALANDOS: Kasdien nuo 9-tos ryto iki 5 val. vakaro. Ketvirtadieniais nuo 9-tos ryto iki 8 val. vakaro. Šeštadieniais nuo 9-tos val. ryto iki 1 valandos po pietų. Trečiadieniais visai neatidaroma.

Vyrai gali pasirinkti tarnybą

— Primenu visiems jauniems vyrams, kad High School baigusieji gali pasirinkti vieną iš 87 techninių mokyklų pirma, negu jie bus prisaikdinti karo tarnybai, — pareiškė Master Sergeant Anthony Bujanowski, kuris vadovauja Armijos ir Aviacijos Rekrutavimo Įstaigai, esančiai 1831 Blue Island Avenue.

Rekrutavimo Įstaiga dabar yra atdara pirmadienio ir ketvirtadienio vakarais iki 9:30 P. M., kad dirbantieji arba kitais dalykais užimti jaunuoliai galėtų į ją užeiti ir pasiteirauti. Informacijų taip pat galima gauti, jei patelefonuosite TA 9-27[illegible]

Antrasis Lietuvių Studentų Santaros suvažiavimas

Rugsėjo 8—11 d. Tabor Farmoje, Sodus, Michigan, įvyko antrasis visuotinis Lietuvių Studentų Santaros suvažiavimas. Šį kartą suvažiavime dalyvavo kur kas didesnis dalyvių skaičius (apie 70 studentų) nei pernai. Suvažiaviman santariečiai buvo atvykę iš visų Amerikos kampų: Los Angeles, Urbanos, Chicagos, Detroito, Clevelando, Philadelphijos, New Yorko, Hartfordo ir Bostono.

Suvažiavimas buvo pradėtas kunigo Šantaro invokacija ir Santaros garbės nario Juozo Bačiūno sveikinamuoju žodžiu. Pirmąją dieną suvažiavimui pirmininkavo V. Muchlia (Los Angeles), sekretoriavo L. Griškelytė (Detroitas). Į suvažiavimo rezoliucijų komisiją išrenkami V. Kavolis, L. Sabaliūnas ir J. Šmulkštys. Po prezidiumo ir komisijų rinkimų sekė trys pranešimai: J. Šmulkščio apie pragmatinę politiką, R. Mieželio apie praėjusių metų lietuviškojo visuomeninio gyvenimo problemas ir S. Šimoliūno apie mūsų kultūrinius pasisekimus ir nepasisekimus. Po kiekvieno pranešimo buvo gyvai diskutuojama pranešėjų iškeltais klausimais.

Sekančią dieną, penktadienį, pirmininkaujant R. Mieželiui ir sekretoriaujant A. Šešplaukytei (Los Angeles), Z. Rekašius pravedė daug kontraversalumo sukėlusias diskusijas tema: "Mūsų studentės visuomeninės problemos". Diskusijose lietuvę studentę puolė arba gynė A. Iljaševičius (Detroitas), J. Kondratavičiūtė (Los Angeles), R. Vaišnys (Philadelphia) ir G. Zauniūtė (New Yorkas). Įdomu, kad diskusijų metu vyrai daugumoje studentę gynė, moterys puolė.

Tą pačią dieną po pietų H. Žibas (Chicaga) skaitė išsamų pranešimą apie sovietinamą Lietuvos jaunimą. Po jo Z. Rekašius davė pirmosios Lietuvių Studentų Santaros Centro valdybos veiklos apyskaitą. Iš šio pranešimo paaiškėjo, jog per pirmuosius savo egzistencijos metus Santara daugiausiai laiko ir energijos pašventė organizacinei ir visuomeninei veiklai. Per šį trumpą laikotarpį buvo įsteigti septyni skyriai, pravesti keturi lietuviškieji seminarai, sušaukti du zoniniai suvažiavimai, bendradarbiaujant su Šviesa surengta vasaros stovykla, išleistas savas biuletenis.

Pavienių Santaros skyrių veiklos pranešimus padarė P. Jasiukonis (Los Angeles), L. Sabaliūnas (Urbana), N. Macevičius (Chicaga), S. Šimoliūnas (Detroitas), R. Vaišnys (Philadelphia), G. Zauniūtė (New Yorkas), ir V. Kavolis (Bostonas). Iš šių pranešimų paaiškėjo, jog veikliausias buvo Los Angeles skyrius, kuris į suvažiavimą sugebėjo atsiųsti net keturių narių delegaciją.

Vakare, laužo metu, buvo prisiminta tragiškoji Lietuvos partizanų dalia. Laužą sumaniai ir įdomiai pravedė R. Babickas ir B. Juodelis.

Šeštadienį suvažiavimui pirmininkavo H. Zibas ir sekretoriavo G. Zauniūtė, Ryte Šmulkščiui moderuojant buvo pravestos diskusijos Santaros skyrių veiklos klausimais. Diskusijos buvo pradėtos V. Muchlios, T. Naginionio ir L. Sabaliūno pranešimais. Diskusijų metu buvo iškilę daug skirtingų nuomonių dėl skyrių veiklos galimybių ateityje. Diskusijų išvadoje suvažiavimas pasisakė, jog skyrių valdybos turėtų planuoti savo veiklą pagal vietos sąlygas.

Šeštadienį po pietų sekė įdomi K. Ostrausko (Philadelphia) paskaita apie studentijos uždavinius kultūrinėje veikloje. Paskutinis šeštadienio dienotvarkės punktas buvo diskusijos tautininkų ir liaudininkų santykių klausimu. Čia ilgokus pranešimus padarė Vincas Rastenis ir Liūdas Šmulkštys. Iš viršminėtų pranešimų ir diskusijų, kurias pravedė R. Mieželis, paaiškėjo, jog nors liaudininkai ir tautininkai šiuo metu savo santykius vis dar grindžia praeities skirtumais, jiems artimas jaunimas šiems skirtumams priduoda mažai reikšmės ir sugeba vieningai dirbti vienoje organizacijoje.

Šeštadienio vakare įvyko meno vakaras, kurio programą išpildė K. Ostrauskas, paskaitydamas keletą ištraukų iš savo naujausios dramos; G. Laužikaitė, padainuodama keletą dainelių ir B. Monstavičiūtė įspūdingai paskambindama Schuberto sonatą. Po meno vakaro losangeliečiai rodė pačių susuktą ir finansuotą filmą iš Los Angeles Santaros skyriaus veiklos. Dienos programa buvo užbaigta linksmais šokiais.

Sekmadienį įvykęs iškilmingas posėdis buvo pradėtas turininga V. Adamkavičiaus paskaita apie Lietuvos jaunimo dalyvavimą rezistencijoje okupacijų metu. Prelegentas, aktyviai dalyvavęs rezistencijoje vokiečių okupacijos metu, vaizdžiai prisiminė keletą įvykių iš savo asmeninės patirties kovoje su okupantu.

Toliau sekė sveikinimai ir rezoliucijų priėmimas. Santaros suvažiavimą žodžiu sveikino J. Bačiūnas, V. Rastenis, Lietuvių Tautinio Sąjūdžio vardu, L. Šmulkštys, Lietuvos Valstiečių Liaudininkų Sąjungos; P. Joga, Lietuvių Studentų Sąjungos J. A. V., B. Vaškelis, Lietuvių Studentų Sąjungos Kanadoje, ir Dr. J. Valaitis, Šviesos sambūrio vardu. Raštu buvo gauta eilė sveikinimų iš mūsų akademinių bei visuomeninių organizacijų. Dalis sveikinimų buvo paremta piniginėmis aukomis, kurių iš viso buvo surinkta apie 500 dolerių. Ponia Mačiuikienė Santarai asmeniškai paaukojo 100 dolerių.

Iškilmingo posėdžio metu Santaros centro valdyba įteikė vieno santariečiams artimo mecenato paskirtas premijas veikliausiam visos Amerikos ir Illinois univeristeto Chicagoje studentams. Pirmoji premija, 50 dolerių sumoje, atiteko losangeliečiui V. Muchliai, antroji, 25 doleriai, čikagiečiui T. Remeikiui. Nenorėdamas, kad čikagietis premijos laimėtojas būtų "nuskriaustas", Santaros nuoširdus rėmėjas p. J. Bačiūnas premiją "išlygino" iš savo kišenės.

Tuo pačiu metu buvo priimtos rezoliucijos įpareigojančios centro valdybą ir toliau palaikyti glaudžius santykius su Santarai artimu Šviesos sambūriu bei iki jų susiorganizavimo Santaros filisterius laikyti organizacijos pilnateisiais nariais. Be šių, dar buvo priimta keleta rezoliucijų tolimesnės Santaros visuomeninės ir kultūrinės veiklos klausimais. Tos rezoliucijos bus atskirai paskelbtos spaudoje.

Naujai išrinktoji Santaros centro valdyba sekančiai pasiskirstė pareigomis: Leonas Sabaliūnas, pirmininkas; Valdemaras Adamkavičius, vicepirmininkas; Vida Gaškaitė, sekretorius; Zenonas Rekašius, iždininkas; Vladas Muchlia, narys ypatingiems reiaklams. Į revizijos komisiją buvo išrinkti: R. Gaška, B. Juodelis ir J. Šmulkštys.

Suvažiavimo metu buvo suruošta meno ir akademinės spaudos parodos. Meno parodoje, išstatydami savo paveikslus, dalyvavo: D. Juknevičiūtė, G. Krasauskaitė ir V. O. Virkau. Akademinės spaudos parodos eksponatus, kurie pasižymėjo savo gausumu, surinko ir tvarkė R. Mieželis.

Baigiant tegalima pasidžiaugti gražiais santariečių atsiekimais visuomeninėje ir kultūrinėje veikloje ir palinkėti, jog sustiprėję suvažiavimo entuziastiškoje nuotaikoje, jie dar energingiau įsijungtų į savos organizacijos ir visiems lietuviams bendrą darbą.

Dalyvis

UNITED PRESS-NAUJIENŲ Photo

Teisėjas Curtis Swango praves J. W. Milam ir Roy Bryant bylą, Sumner, Miss., teisme. Dėl savo pobūdžio byla kelia susidomėjimą visoje tautoje. Du baltieji yra kaltinami negro berniuko iš Chicagos nužudymu.

Mes mokame 3½%

MIDLAND Savings and Loan Association

INSURED

PER 40 METŲ VISŲ LIETUVIŠKŲ KOLONIJŲ SAUGIAUSIA IR PELNINGIAUSIA TAUPYMO BENDROVĖ

4038 Archer Avenue Tel. LA3-6719

AUGUST SALDUKAS Prezidentas

MOVING APDRAUSTAS PERKRAUSTYMAS MOVING

IŠ TOLI IR ARTI

Nauji dideli trokai - Naujausi krausklymo įrankiai

Ilgų metų patyrimas - Pigus ir sąžiningas patarnavimas

JUOZAS NAUJOKAITIS

2022 W. 69 St. Chicago 36, Ill. Tel. Wallbrook 5-9209

GARSINKITĖS "NAUJIENOSE"

NOW AT BEE JAY'S

Coffeematic

Here is America's overwhelming favorite, in either glistening chrome or the new modern copper, specially finished to prevent tarnish. It is functional and superbly designed to suit the most discriminating hostess. Coffeematic makes up to 10 cups of coffee with the exclusive Flavor Selector for the precise choice of mild, medium to strong . . . true coffee flavor without bitter aftertaste. The Redi-Lite glows to signal that coffee is brewed and the Heat Sentinel, a special warming unit, takes over to keep coffee piping hot without increasing strength. The balanced handle and non-drip spout combine for splashless, easy pouring. The chromed interior is easy to keep clean. Pride in ownership is outstanding with the Universal Coffeematic.

6 foot detachable cord. 600 watt unit. 55 watt warming element. 110-120 volts. A. C. 3 to carton. Shipping weight 17 lbs.

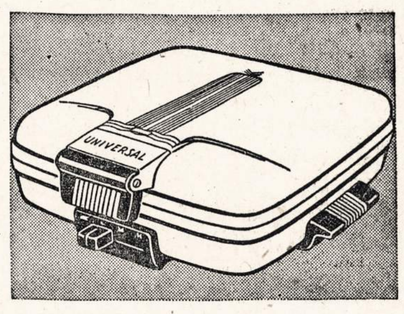

COOK-A-MATIC

The beautiful, chrome Cook-a-matic gives every meal a touch of the unusual — plus mouthwatering foods baked, fried, or grilled right at the table. The extra large, 216 sq. in. double cooking surface fries a dozen eggs or grills meats and bacon at one time. Expansion hinge allows for three decker sandwiches! With the baking grids in place four generous waffles can be baked that melt in your mouth. The autom. heat control guarantees accurate, even temperatures for baking or frying. Signalite serves many purposes . . . in frying, Signalite goes out when grill is ready — in baking, it glows till waffles are done. An overflow trough catches excess batter when baking. A special drip spout drains grease from grills when frying. Other features include heat-resistant handles and a sturdy grid rest. Cook-a-matic is truly the most deluxe of all grills.
6 foot attached rubber cord. 2 sets grids. 1320 watts. 110-120 volts. A. C. 1 to carton. Shipping weight 17 lbs.

BAKES • GRILLS • TOASTS • FRIES

For a meal or a crowd... from waffles to steak, the Universal Cook-A-Matic speeds up service. Quick change grids make it a waffle iron or a grill in seconds.

This eye-catching Coffeemaker works like a charm, automatically. Perking for two to five cups starts quickly and when just the right flavor has been reached, perking stops. A special warming element keeps coffee piping hot without increasing strength. New, modern design has a perfectly balanced handle and spout for dripless, easy pouring. This outstanding addition to Universal's full line of coffeemakers is specially finished to prevent tarnish. It is ideal for small family use.

BEE JAY STORES

15 W. Hubbard Street WHitehall 4-3256

OPEN MONDAY AND THURSDAY EVENINGS

RETIRE YOUR OLD HOOVER

—or any other old cleaner

AND GET TWO ALLOWANCES THIS MONTH ONLY!

REGULAR TRADE-IN ALLOWANCE PLUS SPECIAL RETIREMENT ALLOWANCE DURING OCTOBER!

Your old cleaner will never be worth more than it is today. This month only, you get an extra RETIREMENT ALLOWANCE for your old Hoover (or other old cleaner) IN ADDITION to our regular Trade-In Allowance . . . when you buy a new Hoover DeLuxe 63.

Don't miss this chance! Offer good this month only. Call or come in today!

Now you can own the finest cleaner of them all—Hoover DeLuxe 63. Gets the dirt other cleaners miss because *It Beats as It Sweeps as It Cleans*. Keeps colors bright. Prolongs the life of your carpeting. Throwaway dust bag. Only Hoover gives you Power Cleaning.

Garrick Music Shops

733 West 63rd Street WEntworth 6-0085

OPEN MONDAY AND THURSDAY EVENINGS

NAUJIENOS
THE LITHUANIAN DAILY NEWS
Published Daily Except Sunday by The Lithuanian News Pub. Co., Inc
1739 South Halsted Street, Chicago 8, Ill. HAymarket 1-6100

Entered as second-class matter March 7, 1914 at the Post Office at Chicago, Ill., under the Act of March 3, 1879.

Subscription Rates
$9.00 per year in Canada
$9.00 per year outside of Chicago
$10.00 per year in Chicago
5 cents per copy.

Užsakymo kaina:
Chicagoje—paštu:
Metams $10.00
Pusei metų $5.50
Trims mėnesiams $3.00
Vienam mėnesiui $1.25
Chicagoje per išnešiotojus:
Viena kopija ..... 5c.
Savaitei ..... 30c.
Mėnesiui $1.25

Jungtinėse Valstybėse, ne Chicagoje.
Metams $9.00
Pusei metų $5.00
Trims mėnesiams $2.50

Užsienyje:
Metams $11.00
Pusei metų $5.50
Trims mėnesiams $3.00

Naujienos eina kasdien, išskiriant sekmadienius. Leidžia Naujienų Bendrovė, 1739 S. Halsted Street, Chicago 8 Illinois Telef. HAymarket 1-6100.

Pinigus reikia siųsti pašto Money Orderiu kartu su užsakymu.

Prez. Eisenhowerio Liga

Staigiai apsirgusiam prezidentui Eisenhoweriui siunčia užuojautos pareiškimus Amerikos žmonės ir viso pasaulio vyriausybės, neišskiriant ir šalių už Geležinės Uždangos.

Jisai šiandien yra, be abejonės, labiausiai populiarus asmuo pasaulyje ir vadovauja galingiausiai pasaulyje valdžiai. Užsieniuose jisai be galo išgarsėjo Ženevos viršūnių konferencijos metu, įtikindamas visus, kurie girdėjo jo kalbas ir sekė jo elgseną, kad didžiausias jo troškimas tai pastovi, teisingumo ir laisvės pradais pagrįsta, tarptautinė taika.

Po tos konferencijos net ir Rusijos bolševizmo propaganda beveik paliovė rėkavusi apie "amerikinius karo kurstytojus".

Jungtinių Valstybių žmonės Eisenhowerį myli. Jie nelaiko jo dideliu politiku. Jie mato jo silpnybes ir pastebi jo administracijos klaidas, bet jie jo nesmerkia. Dėl administracijos klaidų žmonės kaltina jo patarėjus ir departamentų vadus. Žmonių akyse jisai stovi aukščiau vyriausybės, beveik kaip karalius konstitucinėse monarchijose.

Be skirtumo politinių partijų ir ideologinių pažiūrų, visi jaudinasi dėl prezidento ligos ir nuoširdžiai linki jam ūmai pasveikti.

— x —

Bet dėl to, kad prez. Eisenhoweris užima tokią atsakingą poziciją valdžioj, kiekvienam neišvengiamai skverbiasi į galvą klausimas, kokių politinių pasėkų gali turėti jo susirgimas.

Gydytojai sako, kad jo širdies smūgis buvo ne per stiprus, bet ir nelengvas. Tik po kokių dviejų savaičių paaiškės, ar prezidentas gali visiškai pasveikti.

Jei daktarai visai uždraustų jam dirbti, prezidento pareigas tektų perimti viceprezidentui Nixon'ui. Bet, sprendžiant iš ekspertų pareikštų nuomonių, yra daugiau vilties, kad prezidentas, išgijęs, dar pajėgs be didelio vargo baigti savo tarnybos terminą, tik jam reikės daugiau ilsėtis ir taupyti savo jėgas.

Administracijos vadai jau ieško teisėtų kelių perteikti galimai didesnę dalį prezidento pareigų jo padėjėjams.

— x —

Nedaug kas betiki, kad prez. Eisenhoweris dar galės arba sutiks kandidatuoti antram terminui. Tai reiškia didelį smūgį republikonų partijai, kuri dėjo visas savo viltis į tai, kad jisai bus jų kandidatas ateinančiųjų metų rinkimuose. Jei ne Eisenhoweris, tai kas?

Republikonai neturi kito asmens, kuris savo populiarumu būtų lygus dabartiniam prezidentui. Ką jie gali pasirinkti kitą, kad neprakištų?

Demokratams, atvirkščiai, dabar atsiveria proga laimėti. Bet tarp jų prasidės tikra kova dėl kandidatūros. Kol buvo manoma, kad republikonų sąrašu eis Eisenhoweris, demokratai nedaug teturėjo vilties pasiųsti savo žmogų į Baltąjį Namą ir jiems buvo ne taip jau svarbu, kas bus jų vėliavnešis.

Bet dabar padėtis kitokia. Kai susidaro reali galimybė demokratų kandidatui būti išrinktam, tai aspirantų ir jų šalininkų susiinteresavimas turės būti kur kas didesnis. Varžytynės dėl kandidato nominacijos aštrės su kiekviena diena.

Prez. Eisenhowerio ligos rezultate bus supurtytas visas politinis gyvenimas Amerikoje, ir tai gali stipriai atsiliepti ir užsienyje.

APŽVALGA

BIJO PAŽVELGTI TIESAI Į AKIS

Rašant šioje vietoje (rugs. 17 d.) apie dviejų naujų vyskupų konsekraciją Vilniaus katedroje, buvo pastebėta, kad "lietuvių katalikų vadams yra nelengva išaiškinti", kodėl tai įvyko: kodėl Lietuvos okupantų valdžia *leido* juos įšventinti ir *leido* dėl jų paskyrimo ir konsekracijos susižinoti iš anksto su Vatikanu. Jų keblumas, aiškinant tą įvykį, buvo matomas tuoj po to, kai apie jį pranešė Amerikos spauda. Jie arba vengė pasisakyti, arba atsakinėjo į paklausimus labai neįtikinančiais išvedžiojimais.

Toji bėda ištiko ir Brooklyno "Darbininką". Bet jisai, nesugebėdamas pats susorijentuoti netikėtai iškilusiuose klausimuose, sumanė išsisukti savo paties ir kai kurių kitų dažnai vartojamu metodu: kai pats nežinai, kaip išaiškinti įvykusį faktą, arba kai nedrįsti atvirai apie jį kalbėti, tai pulk tuos, kurie savo nuomonę pasako, ir dar priedu drėbk jiems į veidą kokį nešvarumą, jei ta kitų pareikštoji nuomonė netinka į tavo kromelį.

Pagal šitą metodą "Darbininkas" parašė (rugs. 23 d.) neva kritiką dviejų "Naujienose" įdėtų straipsnių, kuriuose buvo svarstomas tas naujų Lietuvos vyskupų konsekravimo dalykas.

"Bolševizmo" priekaištas

Jisai skelbia mus nuklydusius į "kreivus aiškinimus, labai naudingus dabar *bolševizmui,* kuris nori demonstruoti, kad grąžina net (!) religines laisves".

Išeina, kad bolševizmui "labai naudingi" mūsų aiškinimai, o ne bolševizmo *veiksmai* — leidžiant konsekruoti vyskupus iškilmingomis ceremonijomis, leidžiant pralotams ir kunigams suvažiuoti ir dalyvauti tose iškilmėse, leidžiant 15,000 žmonių jas stebėti ir, paskui, jas išreklamuojant per radiją.

Visa šita "religinių laisvių" demonstracija "Darbininkui" nereiškia nieko, bet baisus dalykas, kad apie ją pasakė savo nuomonę (ne tokią, kaip kad jisai norėtų) "Naujienos"!

Čia ne tik akių dūmimas naiviems žmonėms.

Kai "Darbininkas" rašė šitą moralę, lietuviški bolševizmo tarnai jau buvo prašnekę viešai. Vienas jų, neva inteligentas, bet pats uoliausias Maskvos diktatorių batlaižis, *piktai puolė "Naujienas"* — ir kaip tik už tuos aiškinimus, kuriuos "Darbininkas" laiko "labai naudingais bolševizmui"! Jisai sakė, kad mes norį "pažeminti katalikų bažnyčią" ir mėginą "užvežti" jos vadams bei "pačiam Vatikanui"; jisai reiškė užuojautą "'Draugo' ir kitų klerikalų laikraščių (taigi ir "Darbininko"!) štabams", kuriems "Naujienos" darančios nesmagumą. Prūseikiškai plūsdamasis, tas bolševizmo vieros skleidėjas vadino mūsų aiškinimus "'Naujienų' viauksėjimu".

Pranciškonų laikraštis negalėjo to nematyti. Akivaizdoje "įvertinimo", kokį mūsų aiškinimams davė tas raudonasis "škurnikas", ar ne sarmata "Darbininkui" teigti, kad jie teikią naudą bolševizmui?

Nebent pranciškonai jaučiasi suprantą, kas bolševizmui naudinga, geriau uz pačius bolševikus!

Tačiau, skaitant jų laikraščio išvedžiojimus, tenka paabejoti, ar jisai iš viso pajėgia suprasti tą, ką jisai bando kritikuoti.

Faktai ir logika

Norint kokį reiškinį suprasti, reikia pirmiausia nustatyti *faktus,* o paskui daryti iš jų logiškas išvadas, atsižvelgiant į aplinkybes, susijusias su tais faktais.

Stambiausieji faktai yra žinomi ir čia juos dėstyti iš naujo nebėra reikalo. Jie aiškiai rodo, kad dėl vyskupų konsekracijos buvo iš anksto *susitarta* tarp Maskvos ir Vatikano. "Darbininkui" nepatinka "susitarimas" ir jisai teigia, kad tai tik spėliojimas be pagrindo. Esą,

"Tarp vyskupų paskyrimo fakto, konsekravimo fakto, žinojimo apie tai Vatikane fakto — yra tiek daug tarpų, kad jokia logika neveda į išvadą, jog čia jau būta susitarimo tarp Vatikano ir Maskvos".

Bet kokie tie "tarpai", kurie jokiai logikai neleidžia daryti išvadą, kad buvo susitarimas, Brooklyno laikraštis taip ir nepasako. Jei jų "daug", tai kodėl gi nepaminėti nors vieną kitą?

Gi iš tikrųjų tenai nėra nei tarpo, nei plyšelio. Lietuvą valdo totalitarinė diktatūra, kurioje nė menkiausias viešojo gyvenimo dalykas negali būti įvykdytas *be valdžios žinios ir sutikimo,* — ypač toks dalykas, kuris liečia *santykius su užsieniu.* Tai kaipgi būtų galėjęs vyskupas Paltarokas gauti *be Maskvos sutikimo* Vatikano pritarimą Maželiui ir Steponavičiui (ar Stankevičiui) konsekruoti?

Tačiau negali būti abejonės, kad vyskupas Paltarokas turėjo gauti ne tik popiežiaus pritarimą, bet ir jo *pavedimą.* Katalikų vyskupas neturi teisės pats savo nuožiūra pasirinkti kurį kunigą ir šventinti jį į vyskupus. Tokius paskyrimus gali daryti tik Vatikanas ir tik jo *įgaliotas* bažnyčios pareigūnas gali atlikti įšventinimo ceremoniją, — kurios viena svarbiausiųjų dalių, beje, yra *ištikimybės popiežiui priesaika.*

Argi Maskva to *nežinojo* ir būtų leidusi visa tai atlikti, iš anksto neatsiklausta ir nedavusi tam sutikimo?

Na, o jei buvo ir atsiklausta ir buvo gautas sutikimas, tai ar tai nereiškia, kad buvo susitarta?

Atrodo, kad čia "tarpai" yra ne faktuose, o tik "Darbininko" logikoje.

(Pabaiga rytoj)

Naujas saugumo viršininkas atomo laboratorijoje

Atominės Argonne National Laboratory, esančios prie Lemont, Ill., saugumo viršininku paskirtas R. J. Wilson, buvęs FBI agentas. Wilson kurį laiką vadovavo "subversyviniam FBI daliniui" Chicagoje ir turi šioje srityje patyrimo. Jo uždavinys bus saugoti, kad šioje atomo laboratorijoje nebūtų priešo išvogtos atominės paslaptys. Jis turės savo žinioje 160 vyrų ir moterų, kurie padės jam vykdyti šį uždavinį. Saugumo grupei priklauso ir stiprus ginkluotas vienetas, patruliuojąs ištisą parą 3,733 laboratorijos vietovės plote. Šie sargai paimti iš Du Page apskrities viršininko įstaigos.

K. T. DUBYSA

Likiminės kovos sūkuriuose tautinės atramos beieškant

Mūsų kartą palietusi istorinė atsakomybė

Likimas mūsų tautai nelaimių, kančios ir kovos ir skaudžių bandymų nepasigailėjo. Už tėvynės egzistenciją nuo giliausios senovės buvo kovojama, dedamos aukos, pakeliami vargai. Trumpi atsikvėpimo laikotarpiai neleisdavę kraštui susitvarkyti, nes vėl užgriūdavo naujos kovos. Mūsų ainiai ir bočiai savo pareigas atliko, kraštą apgynė. Nors buvo laimėjimų ir pralaimėjimų, bet šuglaustomis jėgomis priešai buvo sumušti, kraštui iškovota galybė, didybė ir garbė, kuri amžiams liks lietuviui pasididžiavimas. Vėlesnių laikų tautos jėgų susiskaldymas, sumanių vadų neatsiradimas, šviesuolių — bajorų tautinio atsparumo suplakimas su svetimomis įtakomis, unijinės klaidos bei politinės permainos pakirto Lietuvos galybę, išardė jos didybę, pavergė ir šimtmečius laikė priespaudoje. Bet kova už tautos savistovumą nenutrūko. Kilę iš prasčiokų šviesuoliai, pasiekę mokslo šviesos, tautos kamiene — liaudyje pažaikė kovos dvasią, ją šaukė, kėlė ir ruošė kovai. Šiandien protėvių ir senolių vedamos kovos grandinė pasiekė mūsų kartą. Kaip ugnis ir vanduo yra nepalyginamos priešgynybės, lygiai taip senovės laikų tautos pakeltos kovos sunkumai, priespauda negali būti lyginama šiandieninei. Moderniųjų laikų priespauda, rafinuočiausios ir brutaliausios vykdymo priemonės neturi palyginimų su praeity vykusiomis. Mūsų kartai tenka vesti kovą su pačiu pavojingiausiu priešu. Jis siekia (kaip priešgynybė senovei) ne pavergti, apiplėšti kultūriniai ir medžiaginiai, bet sunaikinti dvasiniai ir pribaigti fiziniai. Tikslas — visiškas lietuvių tautos ištrynimas iš žemės paviršiaus. Prieš 15 metų prasidėjusi naikinimo banga stiprėja, žaizdos gilėja, nuostoliai žmonėmis ir kultūriniais bei medžiaginėmis gėrybėmis neapskaičiuojami. Tautos tragedija ir išniekinimas prašoko lakiausios fantazijos ribas. Šios likiminės kovos naštą tenka nešti mūsų kartai. Ar atlaikysime sunkiausią kovos naštą?

Kitokio atsakymo negali būti, kaip tik teigiamas. Nusiminimas — pirmasis silpnybės ženklas, tautinė gėda ir garbingos praeities išniekinimas. Nors priešas mus išblaškė, kraštą pavergė, bet nėra jėgos, kuri sunaikintų lietuvių dvasią ir kraštui bei laisvei meilę.

Mūsų tautos ateitis mūsų rankose

Niekas pasaulyje be pėdsakų nežūsta. Nežuvo tautos garbinga praeitis, nors priešų buvo klastota. Nežuvo ir mūsų iš liaudies kilusių šviesuolių tautos sužadinimo, kėlimo ir kovai ruošimo darbai, nors prispaudėjo buvo persekiojama ir baudžiama. Atėjus laikui atgavo savo garbę mūsų praeitis, sužydo šviesuolių vėlesnių laikų darbai. Tais vaisiais ir mums teko pasinaudoti. Tatai ir šiandieninė krašto nelaimė, kruvina priespauda, pasikėsinimas fiziniai lietuvį sunaikinti, jei tik vieningu darbu ir su meile rikiuosimės į kovos gretas, priešų kėslus paversime nieku. Kas buvo daroma mūsų bočių tautos sunkiose valandose, byloja istorija. Pradedant Mindaugu ir baigiant Vytautu, siekiant dar vėlesnius laikus, krašto likimas atsiremdavo ne svetimųjų pečių, bet lietuvio kunigaikščio, bajoro ir pilkojo lietuvio nepalaužiamos meilės sodybai ir kiemui. Sunkiausias kovas kovojo, didžiausias aukas dėjo, vargo ir kentėjo ne svetimi, bet patys krašto gyventojai — lietuviai. Nereikia mums šauktis liudininkų iš senovės. Užtenka pasižiūrėti į 60 ar daugiau metų praeitį. Tais laikais visą kovą vedė ne turtuoliai, bet iš liaudies kilę šviesuoliai, pilkasis žmogus. Šiaudinėje pastogėje buvo stiprybė, miline sermėga apsirengusi vaikščiojo išmintis. Jei rūmuose rasdavo vietos svetimos įtakos, papročiai ir tradicijos, tai bakužėje buvo tik tautinės tradicijos, papročiai ir kalba. Rūmai laiko buvo sugriauti, bakužė, apaugusi samanomis, išstovėjo ir prieš didžiausias audras atsilaikė. Nepriklausomybės atkovojimo laikais visą kovos naštą atlaikė kaimo bakužės jėga, vadovaujama milinės sermėgos išminties. Ir šiandieną, nors priespauda vykdoma moderniškais pagrindais, siekia ir kaimo bakužę, bet visa jėga iš jos tebeplaukia pasipriešinimui. Žino ir prispaudėjas, kur yra jo didžiausias priešas, iš kur kovotojai ima energiją ir ištvermę.

Ar smūgius atlaikys samanota grytelė mūsų tėvynėje? Kol fiziniai neišžudys — taip. Iš gaunamų laiškų mes turime tikrą kovojančių su prispaudėju mūsų tautos kamieno — tėvynėje likusio ūkininko ir kitų — vaizdą. Nekapituliuoja, nors kovos priemonės nelygios, jėgos mažos. Tautos ir savo kiemo meilė sudaro atkaklumo ir ryžto pa-

(Tęsinys 5 psl.)

AN. RG.

ŽIUPSNELIS PALAIDŲ ATSIMINIMŲ

(Tęsinys)

Vyskupas ir kunigai

Ypatingai daug ir iš tolimesnių vietovių suvažiuodavo ir susirinkdavo žmonių tais metais, kada buvo paskelbta, kad į atlaidus atvyks ar tai savo diocezijos (vyskupijos) ar iš kitų vyskupijų vyskupas; šiaip ar taip, vyskupas buvo didelis autoritetas ir retas svečias provincijos miesteliuose. Todėl taip iškilmingai ir nuoširdžiai ganytojas būdavo žmonių pasitinkamas ypač anaisiais senesniais laikais.

Didelėms maldininkų minioms bažnyčioje ir stebuklingojo Marijos apsireiškimo koplyčioje aptarnauti suvažiuodavo nemažai ir kunigų — talkininkų. Jie taip pat jau iš vakaro imdavo važiuoti Šiluvon visais keliais. Keliaujantieji maldininkai turėdavo dažnokai kilnoti kepures pravažiuojantiems gražiuose vežimuose čia storokiems apvaliems raudonveidžiams klebonams, čia šiaip nežinomiems kuklesnės išvaizdos kunigams bei jaunučiams, vos įšišventusiems kunigiukams ir t.t. Tiesą sakant, nelengvas darbas jų laukė bažnyčioje. Nuo ryto iki vakaro buvo žmonių apgultos klausyklos, kurių nemažai buvo pristatyta bažnyčioje ir šventoriuje. Beveik kiekvienas tikras maldininkas norėdavo atlaiduose atlikti išpažintį ("prieiti spavednės") ir priimti švenčiausiąjį. Pamaldos ir visokios bažnytinės apeigos vyko irgi kiaurą dieną. Po kelis kartus per dieną eidavo procesijos iš parapijos bažnyčios į koplyčią ir atgal. Daug prisidėjo prie atlaidų vaizdo paįvairinimo didelė, graži Marijos stovyla, pastatyta aptvertoje aikštėje priešais didžiąsias parapijos bažnyčios duris. Apie tą stovylą irgi buvo einamos procesijos. Nors Šiluvos parapijos baroko stiliaus bažnyčia buvo didelė ir talpi, kaip kokia katedra, bet pamaldų metu joje būdavo nepakenčiama spūstis. Buvo puikios "darbo sąlygos" kišenvagims. Žiūrėk, kas nors jau ir ašaroja, skųsdamasis, kad jo kišenes iškratė. Pasitaikydavo, kad kišenvagiui pagaudavo už rankos. Kildavo triukšmas bažnyčioje. Vagilius vesdavo policijon, kurios čia irgi netrūko.

Poilsis ir nakvynės

Po sunkios pastoracijos darbo dienos kunigai susirinkdavo vakarais į jaukias klebonijos patalpas. Ten jiems netrūkdavo gardžių valgių, vyno ir t.t. O "pulkos", ("proferansiuko") arba "pokeriuko" mėgėjai susėsdavo prie žalių staliukų; kiti šnekučiavosi, diskutavo, dalinosi įspūdžiais ir t.t. Juk ir kunigai žmonės, ir jiems reikalingas poilsis bei pasižmonėjimas. Negali gi visą laiką brevijorių "graužti".

Nakties ramybei nusileidus žemėn, kai jau pasibaigdavo pamaldų dienotvarkė, maldininkai eidavo taipgi poilsin, — žinoma, tie, kurie buvo atvykę iš tolimesnių vietų ir išbūdavo atlaiduose po keletą dienų. Vieni jų turėjo jau iš anksto sutartas užeigos vietas pas miestelio gyventojus. Tie jų, kurie nesutilpdavo į trobas, nakvodavo ant šieno daržinėse, tvartuose; čia jų nakvynė nebuvo nuobodi, sklisdavo iš jų plepėjimas, klegėjimas, juokas ir kitokie nuotaikingi garsai, nes ten nebuvo atskirų "patalpų" vyrams ir moterims. Netrūkdavo ir mėgėjų pasivaikščioti "nakties glūdumoje" po pušyną už kapų, žinoma, jei pasitaikydavo sausas, gražus oras, o toks dažniausiai būdavo. Nemažai maldininkų, ypač moterų, pasistiprinę "balaganuose" arbata su iš namų atsineštais užkandžiais arba užvalgę riebių kopūstų su dešromis bei lašiniais, kuriais visas miestelis atlaidų metu pakvipdavo, grįždavo į šventorių arba į daržėlį su Marijos stovyla ir ten praleisdavo naktį snūduriavime. Buvo ir tokių, dažniausia moterų, kurios naktį keliais eidavo apie porą kilometrų, pradedant nuo žinomos koplytėlės, esančios pamišky prie vieškelio nuo Tytuvėnų pusės, ir eidavo iki stebuklingosios Dievo Motinos koplyčios. Tokių keliauninkų-kių keliais matydavosi ir dienos metu. Vieni jų nešė Šv. Marijai savo sunkias nuodėmes, kiti šliaužė pas Ją su kokiu ypatingu prašymu, kai negailestingas gyvenimas perblokšdavo ir nebepaleisdavo iš savo kietų replių.

"Ryškesni momentai"

Visa tai, kas čia yra apgraibais suminėta bei bendrais bruožais pavaizduota, žinoma, nepasižymi niekuo nauju, niekuo ypatingu. Galima sakyti, tai yra trafaretiniai vaizdeliai, būdingi beveik kiekvieniems atlaidams, kurių mūsų "Šventoje Lietuvoje" beveik kiekviena parapija turėjo įsivedusi vieno ar kito šventojo ar šventosios garbei. Žmonėms buvo teikiamas nuodėmių atleidimas, o iš jų buvo gaunamas neblogas atlyginimas. Bet ne apie tai čia norima kalbėti. Šio rašinio tikslas suminėti keletą "ryškesnių momentų", užsilikusių autoriaus atminty ir įrašytinų į Šiluvos atlaidų istoriją. O tie "ryškesnieji momentai", tos "sensacijos", autoriaus manymu, galėjo iškilti todėl, kad Šiluvos atlaidai atlaidų istorijoj užima kaip ir ypatingą vietą. Viena, kad Šiluva buvo plačiai pagarsėjusi tikru tariamu kaip kas supranta, stebuklingu apsireiškimu, o antra, kad Šiluvos atlaidai buvo "oktaviniai", atseit, buvo apvaikščiojami ištisas aštuonerias dienas, — Šiluva sutraukdavo į savo atlaidus dideles žmonių minias, plaukusias per ištisas aštuonias dienas ir atvykstančias iš gana tolimų vietų. O drauge su maldininkais atsibaladodavo ir nemažai įvairaus "pagelbinio" ir net "pašalinio" elemento, kaip visokie vertelgos, monelninkai, žulikai ir t.t. Ten, kur kiek ilgesnį laiką užtrunka didesnis žmonių susiburimas, galima ir apsimoka išvystyti prekybinę veiklą, religinę akciją ir t.t. Žodžiu, į tokius atlaidus apsimoka daug kam atsilankyti: tuščias negrįši. Štai kodėl pav. ir mano gimtieji Tytuvėnai Šiluvos atlaidų metu virsdavo "Šiluvos priemiesčiu". Ten irgi vietiniai "balaganščikai" pasistatydavo Šiluvos atlaidų metu savo palapines su arbata ir visokiais užkandžiais ir darydavo irgi "apyvartą", nes per Tytuvėnų miestelį praeidavo ir pravažiuodavo į Šiluvą ir atgal nemažai žmonių, keliaujančių nuo Mažeikių — Telšių — Šiaulių — Joniškio — Žagarės — Radviliškio — Šiaulėnų ir nuo Kelmės — Kražių — Kaltinėnų ir kitų šiaurvakarinių Lietuvos apylinkių. Tytuvėnai, tiesa, turėjo ir savo garsius atlaidus — "Parcinkulį", reiškiantį Šv. Pranciškaus labai svarbius atlaidus, švenčiamą rugpiūčio 2 dieną, bet kadangi nebuvo "oktavos" ir tebuvo švenčiama tik vieną dieną, tai jie negalėjo sutraukti tokių didelių minių ir išvystyti tokią akciją, kaip Šiluvos atlaidai. Tiesa, iš artimesnių parapijų suplaukdavo ir į Parcinkulį nemažai žmonių, užtvindančių visą miestelį; suvažiuodavo nemažai ir kunigų, na, o kas be ko, netrūkdavo ir ubagų, kurie sekančią po atlaidų dieną susirinkdavo gražiuose Tytuvėnų pušynuose "pasilsėti", patikrinti savo pajamas (pinigų maišelius), ta proga subaliavodavo, gerokai nugerdavo, o paskui... susimušdavo. Tą patį jie darydavo ir Šiluvos atlaidams pasibaigus, susirinkę irgi gražiuose gretimuose miškuose. O ką gi, ar jie, ubagai, ne žmonės ar ką? Jie gal daugiau tam turėjo teisių, negu kas kitas

(Tęsinys iš 4-to pusl.)

grindą. Negalime tai palyginti su laisvėje esančių lietuvių vedamos kovos vieningumu ir darnumu. Ten kova vedama vieningai, čia išblaškytomis jėgomis. Kur reikia rankas sujungti, daroma priešingai ir pragaištingai. Jei ateitis mūsų rankose, turime atitinkamai ir kovoti.

Permainingas laikotarpis

Tos jėgos, kurios šiandien turi lemtingą žodį, mūsų tėvynės likimą, jos laisvę ar pražūtį, seka mūsų kovingumą, dedamas išlaisvinimo pastangas. Nepasigirtume, kad mūsų šiandieninis tėvynei laisvės siekimas yra vieningas, darnus ir be priekaištų. Politinių veiksnių "vieningumas" yra juodžiausia dėmė. Tiesiog nesuprantamas ir biaurus skaudulys nerasti kalbos tautos laisvinimo metu, kada ji yra reikalingiausia. Prispaudėjas šią prarają stengiasi gilinti. Neatrodo, kad politinių veiksnių šiandieninis "ožiavimas" yra salioninė prabanga, nuomonių nesutapimas, palikimo nepasidalinimas. Nors skaudu, bet nedrįsčiau tvirtinti, kad šią "prabangą negilintų svetimos rankos. Pamėgdžiojimas, kitur pakartojimas tų pačių tikslų siekiančių fondų, puolimai ne tikrojo priešo, bet savųjų, atmetimai susitarimų ir jokių kompromisų nepripažinimas, eikvojimas energijos ne priešų klastos atskleidimui, bet kiršinimui ir skaldymui lietuvių — turi vieną terminą — kam pasitarnaujama ir ko siekiama? Laisvinimo kovoje turime nesutaisomą skylimą arba priešingus tikslus. Reikia pavadinti jie tikraisiais vardais. Nes mūsų kartai atėjo istorinė valanda stoti kovon prieš tautos fizinį išnaikinimą. Kol dar laikrodis rodo penkias minutes iki dvylikos, tenka paklausti: ko siekia visoki atgimimai, sujudimai, vadistinės liekanos? Čičinsko veto, Naruševičiaus misijų, noro kovoti tol, kol bus išsemti tautos likučių grašiai? Kokie tautinės atsparos taškai yra tėvynės sunkumų metuose laikraščiai: Dirva, Vienybė ir Laisvoji Lietuva? Iš kokio archyvo traukia medžiagą tų laikraščių publicistai? Kam pasitarnauja, jei tėvynės kruviną ir žaizduotą kūną savo nagais drasko savieji? Taip — reikia ir tokių "didvyrių", reikia ir tokios kraštui paslaugos. Kodėl jie nesivaduoja savo vado, Antano, žodžiais, kurie yra parašyti "Dirvoje": "Ateities Lietuvą valdys ne svetur politikuojantieji, bet dirbantieji jos išlaisvinimui širdingai ir krašte kovojantieji"?

Kitaip sakant, ne "personos gratos", bet tauriais darbais, pasiaukojimu iškilę asmens. Visi sąjūdžių ir užgimimų "kovotojai" vykdykite savo paslaugas tėvynei ne kaip pusdidvyriai, bet siekite pilnų didvyrių. Savo tikruosius priešus naikinkite ir liežuviais, ir spaudos kalba, ir diplomatiniais integralumais, nes tuo susilauksite iš tų vietų, kurioms jūsų darbai patinka, tarptautinių pagyrimų.

Tautos sunkumų metais tautinės atramos beieškant

Kol gyvenome savo gimtajam krašte, tą rūpestį už mus atliko pati tauta. Kiekvienas kampelis, kaimas, miestas, mokykla ar dirbtuvė, visa aplinkuma buvo tautinės atsparos taškais. Tik nelaimės metais, tautos daliai išsiblaškius po svetimus kraštus, patekus į svetimųjų aplinkos sukurius, prieš mūsų akis iškilo tautinės atsparos gyvybinės reikšmės reikalas. Tautinis atžalynas — jaunimas, patekęs į svetimus laukus, tirpsta. Jau nekalbant apie mažuosius, bet turint galvoje suaugusius, turime konstatuoti tautinio atsparumo sumažėjimą. Jei pirmomis dienomis svetimon aplinkon patekę, ne vienas juokėmės, pavojų laikėme perdėtu, šiandien jo pasekmes matome visu nuogumu. Gimtoji kalba, papročiai, tradicijos yra pagrindas tautiniam atsparumui. Liaudies rašytojų sukurti tautiniai lobiai, tautos praeities garbingumas, vis tai tautinės atsparos ramsčiai. Bet ką matome šiandien su tais visais stiprybės šaltiniais mus pačius darant. Kaip kalba, tradicijos, papročiai pas daugelį laikomi atgyvenusiais, pasenusiais, nemoderniškais. Vis daugiau ir daugiau įsigali aplinkos savumai arba kartojamas tautinis ir aplinkoje vyraująs mišinys. Nors spaudoje ir kitur šaukiama laikytis savųjų tautinių tradicijų, bet vieni į tai žiūri pasyviai, antri abejoja, treti jau pilnu tempu semiasi aplinkos "stiprybių". Tenka statyti klausimas: kas bus toliau ir kur galima surasti tautinės atsparos taškai? Jei mes patys nesurasime savyje atsparos taškų, kiti mums nepadės rasti. Pirmoji tautinė atsparos galia yra gimtoji kalba, tradicijos ir papročiai. Toliau eina gimtąja kalba leidžiami laikraščiai, žurnalai, knygos ir parengimai ar vaidinimai. Geras žinojimas tautos praeities, jos garbingumo, liaudies sukurtos kultūros lobyno ir mūsų rašytojų sukurtų kūrinių. Antras tautinės atramos taškas būtų susivienijimai, organizacijos, parapijos. Kaip matome, yra susivienijimai, kurie šiek tiek atsižvelgia į lietuvybės palaikymą. Vartoja lietuvių kalbą, aukoja laisvinimui, tarpusavyje lietuviškai susirašinėja. Jie sudaro tautinės atsparos taškus, aišku, nepilna to žodžio prasme. Ir Tėvynės Mylėtojų Draugija ar kitos taip pat yra atramos taškai. Parapijos, nors visai mažai, yra atsparos taškai, nes mokina vaikus truputį kalbėti lietuviškai, kaip kur ir pamokslai su evangelija lietuviškai pasakoma. Deja, visos kitos, išskyrus vienos rankos pirštų skaičių, ir to neturi, yra tautinės atramos taškai tik iš spaudos, bet ne tikrovės. Nekalbu apie lituanistines mokyklas, nes jos yra tikrieji tautinės atsparos taškai. Kas gi šiandien yra visų didžiausias tautinės atsparos taškas svetur? Nereikia nė aiškinti: Amerikoje — AL Bendruomenė, Vokietijoje — Vasario 16 gimnazija, kituose kraštuose bendruomenės ir veikiančios vargo ar kitais vardais vadinamos mokyklos. Ne tiktai krašte priešas naikina lietuvybę, leidžia menamai lietuvių kalba spaudą ir knygomis skiepija priešingą dvasią, bet išsklaidytų lietuvių laisvuose kraštuose lietuvybės atsparumas tirpdomas svetimos aplinkumos. Ir tuo tenka rimtai susirūpinti. Ne kam kitam, bet lietuvybės išlaikymui ir kultūrinei veikla buvo sukurta Amerikos Lietuvių Bendruomenė, kitur atitinkamų kraštų bendruomenės. Sąmoningo, kraštą ir savo gimtuosius laukus ar savo tėvų gimtąjį kraštą mylinčio lietuvio pareiga yra jungtis prie ALB organizacijos. Nesvarbu, kad priklausai vienai ar kitai organizacijai, kurios yra suorganizuotos seniau. Pirmųjų tikslas yra daugiausia savišalpos. Bendruomenės tikslas yra lietuvybės išlaikymas ir kultūros reikalai. Jokiu būdu niekam nėra draudžiama būti tik bendruomenės nariu. Kiekvienas lietuvis, jeigu jis tik nėra tautos priešas, gali būti visų veikiančių lietuvių suorganizuotų draugijų ar susivienijimų nariu. Juo didesnio skaičiaus organizacijų esi narys, juo geriau pasitarnauji savo kraštui, nes visi (vieni daugiau, kiti mažiau) remia Lietuvos išlaisvinimą. Bet kas priklauso raudonųjų organizacijoms, nors lietuviškais skambiais vardais, tas jau yra tautos ir bendrai šiandieninio krašto pavergėjo draugas, savo priklausymu žudo likusius krašte tėvus, brolius, seseris, gimines ar pažįstamus. Nesuprantama, kaip atsirado iš seniau gyvenančių Amerikoje kilusių iš Lietuvos visuomenės veikėjų šaltas atsinešimas Bendruomenės atžvilgiu. Ji nesiaurina veikiančių organizacijų veikimo, teisių: pripažįsta visoms veikimo laisvę. Gal laikas ir šias problemas išaiškins. Kada turime demokratiniais pagrindais išrinktą pirmąją Bendruomenės vadovybę, laikas parodys jos darbus ir, reikia tikėtis, sugriaus visas užtvaras, kurios dar liko. Ar tai būtų senas amerikonas, čia gimęs ar naujos emigracijos atstovas, visiems telieka įsijungti į Bendruomenės eiles, nes tuo sustiprinsime jos pajėgumą ir ją paversime į tvirčiausią tautinės atsparos tvirtovę svetur.

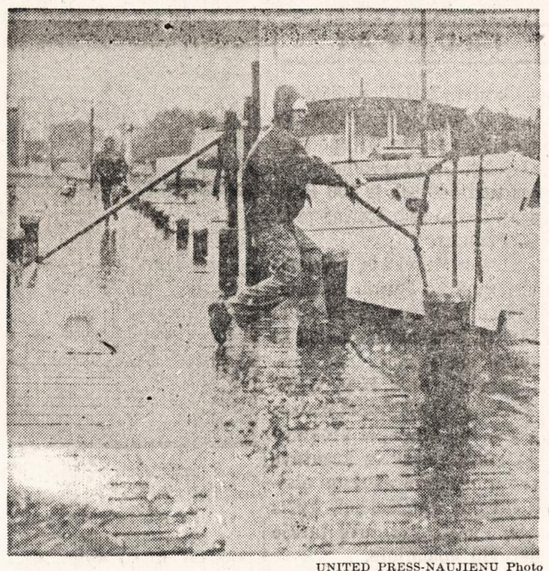

UNITED PRESS-NAUJIENŲ Photo

Uraganui "Ione" siaučiant rytinių pakrasčių, Portsmouth, Virginia, miestelio gyventojai griebiasi visų galimų saugumo priemonių. Vietinio būriavimo klubo narys, stipriems vėjams pučiant, bando pritvirtinti savo laivelį. Manoma, kad tokio smarkaus uragano nebuvo per pastaruosius keletą metų.

Dalyvaukime dainos šventėje sekmadienį

Spalio antroji diena artėja. Tai bus istorinė diena Amerikos lietuvių dainos ir muzikos darbuotojų ir rėmėjų gyvenime. Visų pirma, tą dieną minėsime Alice Stephens meno ansamblio darbuotės penkiolikos metų sukaktį. Antra, bus premjera ansamblio įdainuoto ilgo grojimo plokštelių albumo. Paskiausia, bus šaunus banketas ir šokiai, griežiant geram orkestrui.

Visi, kurie per eilę metų sekė ir dalyvavo šio Alice Stephens Ansamblio koncertuose, žino, kad jie žymiai skyrės nuo kitų parengimų savo repertuaru ir tobula prezentacija. Kiekvienas koncertas buvo dalykas rafintuoto grožio.

Norint įamžinti tą grožį, Alice Stephens ir jos dainininkės įrekordavo plokštelėse eilę pačių įdomiausių ir gražiausių kūrinių.

Ir štai pirmas šio albumo parodymas ir įvyks sekmadienio sukaktuviniame bankete — koncerte Bismarko viešbutyje.

Į sekmadienio banketą atvyksta svečių ir viešnių net iš tolimų rytų ir kitur. Tikiuosi, kad čikagiečiai ir apylinkės lietuviai pripildys grąžiąją Bismarko viešbučio salę sekmadienį, spalio 2 d. Bet jeigu yra tokių, kurie dar nesuspėjo padaryti rezervacijos, malonėkite tuojau skambinti sukakties minėjimo pirmininkui, p. Antanui Rudžiui, 13500 South Western Avenue, telefonas RE 7-8334. **NMG**

— Bankininkų suvažiavime Chicagoje organizacijos pirmininkas Livingston pareiškė, jog biznis eisiąs gerai iki šių metų galo ir taip pat bent iki ateinančių metų vidurio.

Sutvarkykite Laiku Savo Automobilį
COMPLETE AUTO SERVICE
4542-44 SO. WESTERN AVENUE Tel.: CLiffside 4-0079

Sav. Stasys Dapkus, prityręs mechanikas turis moderniausius įrengimus, gerai ir nebrangiai pataiso karoseriją ir nudažo taip pat sureguliuoja motorą, kad taupiau naudotų benziną ir alyvą. Jis šioje srityje dirba nuo 1936 m., taip kad jo darbu būsite patenkinti. Namų tel.: WA 5-7580.

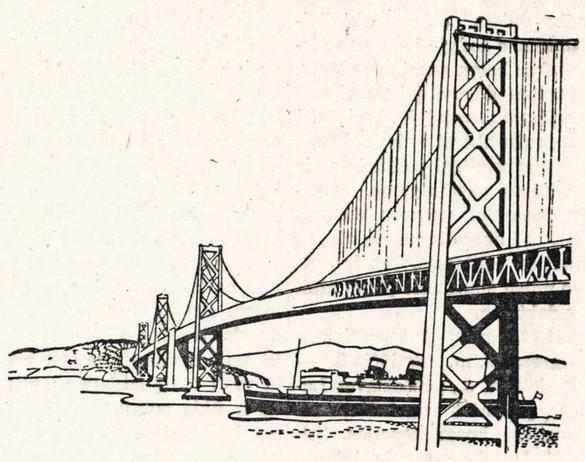

SAUGI - PATIKIMA
Universal Savings
Pastatyta ant tvirtų pamatų

32 metus tarnavome Jums ir Jūsų kaimynams. Didžiuojamės, sudarę didelę taupytojų šeimą, kuria noriai aptarnaujame. Kreipkitės į mus savo finansiniais reikalais. Jums bus suteikta draugiška, žinančio žmogaus pagalba.

Universal Savings sąskaitų dividendai, mokami kas 6 mėnesius, šiuo metu yra aukštesni, negu kitur.

Esame Federal Savings ir Loan Insurance Corporation narys.
Santaupos apdraustos iki $10,000.00

Universal Savings & Loan Association
1800 SOUTH HALSTED STREET
Chicago 8, Illinois

DRIES ALL FABRICS
EVEN SHEEREST OF MATERIALS
TWICE AS FAST
AS REGULAR-SPEED DRYERS

WITH 5 AUTOMATIC TEMPERATURE SELECTIONS

- 3 heat settings for regular materials.
- 2 settings for delicate, dainty fabrics.
- Illuminated Guide Lite control panel.
- Porcelain top resists mars and stains.
- Completely-automatic ignition.
- 20-lbs. of wet clothes capacity.
- Controlled, tempered air circulation.
- Ultra-Violet germicidal lamp.
- Step-saving, Cycle-Tone signal.
- Illuminated, automatic door release.
- Convenient, built-in lint screen.
- Safin-smooth drying drum.
- Lifecoat finish for lasting beauty.

EASY TERMS

COME IN FOR A DEMONSTRATION NOW!

SOLTIS HOME APPLIANCES AND FURNITURE
2647 W. 51st Street · Tel. HEmlock 4-7095
OPEN MONDAY AND THURSDAY EVENINGS

BUDRIKO PREKYBOS 43 METŲ SUKAKTUVIŲ PROGA

ant rakandų, šaldytuvų, skalbiamų mašinų, pečių, televizijos aparatų, jewelry — duodamos žemiausios kainos.

DIDELIS SUTAUPYMAS IR LENGVI IŠMOKĖJIMAI.

Graži dovanėlė duodama su kiekvienu pirkiniu.

JOS. F. BUDRIK, INC.
3241 So. Halsted St. Tel. CAlumet 5-7237

Budriko Radio Valanda iš WHFC stoties — 1450 Kilocycles — Ketvirtadieniais nuo 6-tos iki 7-tos valandos vakaro.

Įmonė atdara pirmadienais ir ketvirtadieniais nuo 9 ki 9:30 val. vak. Kitom dienom nuo 9 iki 6. Sekmad. nuo 10 iki 5 val. vak.

Vieta, kur tikrai gali puikiai praleisti vakarą baltai apklotų staliukų ir žvakučių apšviestoje lietuvių vedamoje
ZEP'S RESTAURANT & LOUNGE
RESTORANAS-KAVINĖ-COCKTAIL LOUNGE — 1522 W. 51st STREET

Dining room'as, dėl vykstančio dabar pertvarkymo ir remonto, veikia tiktai penktad. ir šeštadieniais.

Apie spalio mėn. 5 d. įvyks pilnas pertvarkytas ir išdekoruotas Kavinės-Cocktail Lounge atidarymas. Lietuviški bei vietiniai gardžiai pagaminti valgiai. Labai maloni atmosfera — vėdinama šaltu oru. Kur rasi Chicagoje lietuvišką užeigą — kavinę, kur 4 vakarus savaitėje TREČIADIENIAIS, PENKTADIENIAIS, ŠEŠTADIENIAIS IR SEKMADIENIAIS grotų puiki muzika, prie kurios galėtum smagiai pasišokti.

Kavinė atidaryta kasdien iki 4 val. ryto, o šeštadieniais iki 5 val. ryto.

Specializuojamės ir pusiau uždarais baliais: gimtadienių, vedybinių sukakčių ir kitomis progomis. Galima rezervuoti su valgiais, gėrimais, muzika ir patarnavimu.

Atvykite, tikrai nesigailėsite praleidę vakarą pas mus.
VALĖ IR VLADAS VAITEKŪNAI.

VII LIBERALŲ INTERNACIONALO KONGRESAS

"Liberalų Pasaulio Sąjunga savo ryžtingais nutarimais, degančių dabarties politikos pagrindinių klausimų atžvilgiu padarė žingsnį priekin tuo laiku, kada netikrumas ir disorentacija nuolat didėja" — pareiškė baigiamajame žodyje kongreso pirmininkas belgų senatorius Motz. Atkreipęs dėmesį į kylantį nacionalizmo pavojų, jis kreipėsi į visų tautų liberalus, kviesdamas juos pasipriešinti politinėms ir dvasinėms pavojingoms laisvajam pasauliui srovėms tuo įrodant, kad liberalizmas ne tik yra praeities palikimas, bet ir antrojo mūsų šimtmečio pusės ateities doktrina.

VII Liberalų Internacionalo Kongresas š. m. rugpiūčio 30 — rugsėjo 3 d. d., posėdžiavęs Lucerne, priėmė 3 pagrindines rezoliucijas: koegzistencijos, bolševikinės subversijos ir Atlanto pakto valstybių bendradarbiavimo reikalais.

Koegzistencijos reikalų priimtoje rezoliucijoje tarp kitko sakoma: "Kol komunizmas laikysis pasaulinės revoliucijos doktrinos, jis yra nuolatinė grėsmė ne tik laisvojo pasaulio gyvenimo būdui, bet ir jo egzistencijai... Jokia pastovi, pasitikėjimu paremta taika negali būti įgyvendinta, kol totalitariniai režimai... atima tautoms jų apsisprendimo ir pilietines teises". Esą reikia siekti įtempimo mažinimo, tačiau Vakarų pasiruošimas derėtis negalįs reikšti kompromiso pagrindinių teisingumo ir laisvės principų atžvilgiais. Esą, turįs būti išlaikytas Eisenhowerio ir Churchillio 1954 m. birželio 29 d. formuluotas nusistatymas, kad jie nepasirašysią sutarties, kuri galėtų priverstą pavergimą patvirtinti ar prailginti. Toliau šioje rezoliucijoje sakoma, kad derybos su Rytais ir eventualūs šių derybų rezultatai neturi vesti į susijungimo ir apsigynimo politikos silpninimą, nes esą negalima užmerkti akių "kad laisvės kaina yra nuolatinis budrumas".

Daug ginčų kilo dėl antros rezoliucijos, liečiančios komunistų paraustinę veiklą. Prancūzų ministerio Devinat tezei, kad prieš komunizmo paraustinę veiklą nepakanka kovoti vien tik ideologiniais ginklais, oponavo skandinavų ir danų atstovai, kurie baiminosi, kad pradėjus kovoti policinėmis priemonėmis, nebūtų palaidota teisė laisvai savo nuomonę reikšti. Po išsamių diskusijų priimtoje rezoliucijoje, už kurią balsavo ir pradžioje jai oponavę švedai, danai ir kai kurie anglai, yra sakoma, kad "laisvės įgyvendinimas praktikoje yra kartu geriausias jos gynimas". Senoje liberalų laisvės dvasios tradicijoj kongresas kalba šioje rezoliucijoje apie reikalą vesti tokią socialinę, kultūrinę ir ūkio politiką, kuri keldama bendrąjį pragyvenimo lygį, įstengtų taip pat plėtoti žmogaus asmenybę, "pakelti žmogaus vertę". Kartu tačiau kongresas taip pat pripažino, kad laisvė turinti būti apsaugota prieš jos piktnaudojimą. Esą, tam tikroms aplinkybėms esant, reikalinga griebtis ypatingų priemonių. Betgi, tos priemonės, kurios imamasi prieš paraustinę veiklą, negalinčios siaurinti minties ir žodžio laisvės. Todėl įstatymdavystė, suteikianti vyriausybėms specialius įgaliojimus kovai prieš šią veiklą, turinti įsakmiai garantuoti, kad jie nebus piknaudojami. Šių įgaliojimų vykdymas legislatyvinių institucijų nuolat turįs būti sekamas bei tikrinamas.

Šia formule buvo suderinta senoji liberalų doktrina, kurios esminis elementas yra minties bei žodžio ir politinės veiklos laisvė, su tomis priemonėmis, kurios demokratinė valstybė yra priversta imtis prieš moderniųjų totalistų veiklą. Ji išskiria, anot de Madariaga, neliečiamą minties laisvę nuo aktyvios paraustinės veiklos. Valstybinės priemonės prieš komunistinius "profesionalus revoliucionierius" negalinčios išaugti į McCarthy stilių, pažymėjo Bretscher (Šveicarija), bet turinčios būti sudėrintos su teisinės valstybės reikalavimais.

Trečioji kongreso rezoliucija lietė NATO valstybių bendradarbiavimą. Joje sakoma, kad suorganizavus apsigynimo pylimą, reikia daugiau dėmesio kreipti į ūkinį, politinį ir socialinį NATO valstybių tarpusavį bendradarbiavimą.

Atskira rezoliucija buvo priimta spaudos laisvės pažeidimo Kolumbijoj reikalu.

Egzilių Liberalų Komiteto vardu pranešimą padarė jo sekretorius St. Žymantas, kuris padėkojo kongresui už jo pavergtųjų tautų interesų supratimą (paruošta rezoliucija koegzistencijos reikalu kongreso metu Žymanto siūlymu buvo pakeista).

Socialinio Komiteto vardu pranešimą darė vokietė L. Buschmann. Pranešimus kongresui padarė ir kitų Pasaulinei Liberalų Sąjungai priklausančių komisijų bei organizacijų atstovai.

Lucerne liberalų kongrese dalyvavo 26 tautų, iš jų 8 pavergtųjų tautų, atstovai. Žymiausieji kongreso asmenys — Don Salvador de Madariaga (ispanas) — Liberalų Internacionalo garbės pirmininkas, Grigore Gafencu (rumunas) — internacionalo globėjas, W. Bretscher (šveicaras) — "Neue Zuercher Zeitung" vyr redaktorius, Šveicarijos parlamento narys, Devinat (prancūzas) — ministeris, radikal-socialistas, R. Motz (belgas) — senatorius, Schaefer (vokietis) — ministeris, FDP ir kt. Estus kongrese atstovavo Perlitz su žmona (liberal-demokratų pirm.) ir Varma, buv. pasiuntinys. Latvius atstovavo M. Salnais, lietuvius — St. Žymantas ir J. Bataitis.

Kongreso salė buvo papuošta visų dalyvaujančių tautų vėliavėlėmis. (Elta)

Genovaitė Giedraitienė sveika

Chicagos lietuvių laikraščiai pranešė, kad dainininkės Genovaitės Giedraitienės ranka sulaužyta. Tai netiesa. Jai į ranką buvo įkandęs kažkoks parazitas, gydytojas ranką išgydė. Dabar abiem rankom ji groja vargonais. P. M.

Rašinio konkursas jaunimui

LS "Ramovė" Chicagos skyrius, norėdamas prisidėti prie lietuvių tautos gyvybės išlaikymo tremtyje, skelbia Chicagos mokykliniam jaunimui rašinio konkursą, tema: "Lietuvos kovotojas Maironio poezijoje".

Rašinys gali būti parašytas mašinėle arba ranka. Jo dydis tarp 1½ ir 3 puslapių.

Premijos: 1) $50, 2) $25 ir 3) $15.

Konkursantai savo tikrą pavardę ir adresą paduoda drauge su rankraščiu uždarame voke, parašydami ant voko savo slapyvardį.

Rašinius atsiųsti iki 1955 m. lapkričio 6 dienos. Konkurso komisija bus paskelbta vėliau. Rankraščius siųsti: LS "Ramovė" Chicagos skyrius, kultūros reikalų vadovui Vincui Abramikui, 1627 S. Harding Ave., Chicago 23, Ill.

LS "Ramovė" Chicagos sk. v-ba

TRUMPAI

— **Lietuvių Enciklopedijos** VI tomas Chicagoje jau gautas. Šis tomas apima raides E (nuo Er), F ir G (ligi Gardino gubernija). Tomas turi 543 psl. ir 306 iliustracijas. Tomo redaktorius prof. Dr. J. Puzinas.

— **Stasys Mikulskis,** naujasis ateivis, nupirko Jurgio Janušaičio maisto krautuvę, esančią 726 W. 18 St., K. Ivanausko name 18 lietuvių kolonijoje.

— **Jonas Savaitis,** 2515 W. 69 St., kuris turėjo Midwest maisto krautuvę ir sėkmingai prekiavo keletą metų, dabar tą krautuvę su namu pardavė naujam ateiviui Jurgiui Janušaičiui, kuris panašią maisto krautuvę turėjo 18 lietuvių kolonijoje.

— **Lietuvių Teisininkų Draugijos** Chicagos skyrius, adv. Rapolo Skipičio 50 metų visuomeninio darbo sukakčiai paminėti, spalio 1 d. A. Galecko svetainėj, 12304 S. Halsted St., rengia vieša minėjimą. Programoj — koncertinė ir linksmoji dalis, dalyvaujant buv. Lietuvos operos solistui Aleksandrui Kutkui ir kitiems menininkams.

— **Vaistininkas Rakas,** 3201 S. Halsted St., Bridgeporte, parduoda vaistus kūrėjams savanoriams papigintu tarifu. Anksčiau paskelbtas adresas buvo klaidingas.

— **Morris B. Sachs,** 6638 S. Halsted St., per Balfo rinkliavą rugsėjo 18 d. paaukojo $100. Reikia pastebėti, kad jisai šiemet anksčiau jau Balfui aukojo $200, taigi viso jau $300 sumai.

— **Chicagos Apskrities Balfo** valdybos posėdis įvyko rugsėjo 23 d. Lietuvių Auditorijoje, Dalyvavo direktorė Nora Gugienė, kun. St. Šantaras, E. Morkūnienė, Alb. Dzirvonas, F. Sereičikas ir A. Gintneris, kurie svarstė Balfo rinkliavos pratęsimą iki spalio 15 d., kuris baigtųsi metinio Balfo koncerto surengimo proga. Buvo nutarta tokį koncertą suruošti Lietuvių Auditorijos salėje. Numatyta meninė dalis ir aptarti kiti reikalai.

— **Simas Martinkus,** čikagietis naujasis ateivis, prisidėjo prie Alice Stephens plokštelės leidimo 100 dol. auka. Taip pat jis šią plokštelę užsakė ir savo broliams — Klemui, Antanui ir brolio vaikui — Vytautui. Jis yra pirmasis paaukojęs ansambliui tokią stambią sumą.

— **Albinas Dzirvonas,** 2421 W. 45 St., kaip Chicagos Balfo reikalų vedėjas, uoliai rūpinosi, kad sėkmingai pavyktų rinkliava gatvėse. Dabar džiaugiasi jisai ir visa Balfo vadovybė, kad šiemet labai pavyko aukų rinkimas vargo prispaustiems lietuviams, tremtyje pasilikusiems.

— **Prel. M. Urba,** Bridgeporto Balfo skyriaus garbės narys, pažadėjo kurį sekmadienį spalio mėnesį parinkti aukų, vargstantiems lietuviams tremtyje, šv. Jurgio parapijos bažnyčioje.

— **Agnė Jasaitytė ir Elenutė Blandytė** pakviestos ir mielai sutiko įeiti į JAV ir Kanados Lietuvių Dainų Šventės komitetą sekretorių pareigoms.

— **Jaunas kompozitorius Bruno Markaitis** poeto Aisčio eilėraščiui "Numirė karaliaus šuo" pritaikė muziką, ir šis kūrinys bus atliktas publikai spalio 2 d. Alice Stephens ansamblio per jo 15 metų sukakties minėjimo koncertą — banketą Bismarko viešbutyje. Turintieji A. Stephens ansamblio ruošiamos loterijos biletus yra prašomi juos skubiai sugrąžinti šiuo adresu: Alice Stephens Ensemble, 410 So. Michigan Blvd., Room 308, Chicago 5, Ill.

— **Lietuvių Prekybos Namai** (Furniture Center, Inc.), atjausdami didelį reikalą šelpti Vasario Šešioliktosios Gimnaziją, per Balfą tam reikalui paaukojo $50. Be to, įmonės tarnautojai Edmundas Rudaitis ir Vincas Jasas asmeniškai paaukojo po $5. Balfas nuoširdžiai dėkoja jiems gimnazijos ir vaikučių, mokinių vardu.

— **Lietuvių Studentų Šalpos Fondo** ir Lietuvių Studentų Sąjungos JAV vakaras — balius įvyks 1956 m. sausio 14 d. Lietuvių Auditorijoje. Grieš B. Pakšto kapela ir bus įdomi programa. Pelnas skiriamas JAV mokslus einančiai mūsų studentijai paremti. Būtų gera, kad kitos organizacijos tą dieną nuo savo parengimų susilaikytų.

— **Charles Dargis,** Marquette Parko vaistinės savininkas, 2425 W. 67th St., jau treti metai yra uolus narys Liet. Studentų Šalpos Fondo ir savo stambesnėmis aukomis remia lietuvių studentijos mokslinimą.

— **Plk. Dr. J. Ūso,** Lietuvos nepriklausomybės kovų dalyvio ir apskritai pažangaus asmens, 5 metų mirties sukaktis š. m. rugsėjo 24 d. našlės žmonos Janinos buvo paminėta pamaldomis.

—o—

— **Prof. Dr. E. Fraenkelio** lietuvių kalbos etimologinis žodynas leidžiamas V. Vokietijoje. Jis bus šešių sąsiuvinių, kurių kiekvienas kainuos po DM 14.50. Žodyną leidžia Carl Winter Universitaetsverlag, Heidelberg, Lutherstrasse 59, Germany.

— **Mykolas Krupavičius,** Karolis Žalkauskas, Petras Karvelis ir Eduardas Turauskas netrukus atvyksta iš Europos į J. Amerikos Valstybes Vliko ir kitais reikalais. (k)

— **Albertas ir Antanina Ošlapai,** 630 Westminster Rd., Brooklyn 30, N. Y., spalio 1 dieną švenčia 30 metų vedybinio gyvenimo sukaktį. A. Ošlapas aktingai dalyvauja didžiojo New Yorko lietuvių visuomeninėj veikloj. Sukaktuvininkams linkėtina geros sveikatos ir sėkmės lietuviškame bare. (k)

—**Martynas Raišys,** Klaipėdos krašto veikėjas, lietuvių laivyno organizatorius ir ekonominių organizacijų kūrėjas, atvykęs iš Berlyno į Austriją, Bad Reichentalį, staiga mirė rugsėjo 12 d., sulaukęs 64 metų.

Šį vakarą ROBERT SABONIS ir jo brolis RICHARD, dainuos lietuvių liaudies dainas per "ŠALTIMIERO RADIJO", WGES, 1390 kil. lygiai 8-tą val. vakare.

SUSIRINKIMŲ IR PARENGIMŲ PRANEŠIMAI

Marquette Parko Namų Savininkų Organizacija laikys mėnesinį susirinkimą trečiad., rugsėjo 28 d., 7:30 val. vakare bažnytinėj svetainėj, 6820 So. Washtenaw Ave. Malonėkite visi nariai atsilankyti, nes yra daug svarbių dalykų apsvarstymui.

—Frank K. Bakutis, nut. rašt.

PIJUS JAKUBAUSKAS
7120 So. Richmond St.

Mirė 1955 m. rugsėjo mėn. 25 d., 12:40 val. po pietų, sulaukęs pusės amžiaus. Gimęs Lietuvoje, Vilkaviškio apskr. ir parapijoje, Pupikių kaime,

Paliko nuliūdę: dvi seserys: Konstancija Damidavičius, švogeris Juozapas; Uršulė Dambrauskas, švogeris Vincentas; seserų vaikai: Joseph Damen, Catherine Novak, Bernice Seiter, Izidorius ir Salomėja Dambrauskai ir Walter Dambrauskas, gyv. Vokietijoje, ir kiti giminės, draugai bei pažįstami.

Kūnas pašarvotas Mažeika ir Evans kopl., 6845 So. Western Avenue.

Trečiadienį, rugsėjo mėn. 28 dieną, 10 val. ryte bus lydimas iš koplyčios į Lietuvių Tautines kapines.

Visi a. a. Pijaus Jakubausko giminės draugai bei pažįstami nuoširdžiai kviečiami dalyvauti laidotuvėse ir suteikti jam paskutinį patarnavimą ir atsisveikinimą. Nuliūdę lieka:

Seserys, švogeriai, Seserų Vaikai ir kiti Giminės.

Laidotuvių direkt. Mažeika ir Evans. Tel.: REpublic 7-8600.

GUŽAUSKŲ
BEVERLY HILLS GĖLINYČIA
GĖLĖS VISOMS PROGOMS
2443 W. 63rd STREET
Telefonai: PR 8-0833 ir PR 8-0834

URBA Gėlės Mylintiems Vestuvėms Banketams Laidotuvėms Papuošimams.
GĖLININKAS
4180 ARCHER AVENUE
Tel.: LA 3-5800 arba LA 3-5870

LOVEIKIS Siunčiam Gėles Telegramu į Visas Pasaulio Dalis.
KVIETKININKAS
Gėlės Vestuvėms, Banketams ir Pagrabams.
3316 So. Halsted St. YArds 7-7308

GĖLININKAS
(PUTRAMENTAS)
Linksmumo arba liūdesio valandoje Gražiausios Gėlės ir Vainikai. Antkapiu papuošimai ir sezoninės kapams gėlės.
ROY R. PETRO (Putramentas)
5519 So. Harlem Avenue
POrtsmouth 7-9020

A. PETKUS
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS
6812 So. Western Avenue
1410 South 50th Avenue
CICERO, ILLINOIS
TELEFONAI:
GRovehill 6-2345-6 TOwnhall 3-2109
KOPLYČIOS VISOSE MIESTO DALYSE

John F. Eudeikis
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS
Seniausia ir Didžiausia Laidojimo Įstaiga
AMBULANCE DIENĄ IR NAKTĮ
4605-07 So. Hermitage Avenue
Tel.: YArds 7-1741—1742 ir LAfayette 3-9851
★
4330-34 So. California Avenue
Telefonas: LAfayette 3-0440
Mūsų radio programos šeštadieniais 9:15 ryto iš WGES, 1390 kil.
MODERNIŠKOS AIR-CONDITIONED KOPLYČIOS

LIŪDESIO VALANDOJE ŠAUKITE
MAŽEIKA & EVANS
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI
3 ATSKIROS VĖSINAMOS KOPLYČIOS
6845 S. Western Ave. RE 7-8600-8601
Gyvenantiem kitose miesto dalyse gausim koplyčią arčiau jūsų namų.

NARIAI
Chicagos
Lietuvių
Laidotuvių
Direktorių
Asociacijos
AMBULANCE PATARNAVIMAS DIENĄ IR NAKTĮ.
★
TURIME KOPLYČIAS VISOSE MIESTO DALYSE.

ZIGMUND (ZUDYK) ZUDYCKI
1646 W. 46th STREET Phone: YArds 7-0781

STEPONAS C. LACKAWICZ
2424 WEST 69th STREET REpublic 7-1213
2314 WEST 23rd PLACE VIrginia 7-6672

PETRAS P. GURSKIS
659 WEST 18th STREET Phone: SEeley 3-5711

ALFRED VANCE
177 WOODSIDE RD., Riverside, Ill. Tel.: OL 2-5245

PETRAS BIELIŪNAS
4348 S. CALIFORNIA AVE. Phone: LAfayette 3-3572

GEORGE F. RUDMIN
3319 S. LITUANICA AVE. Tel.: YArds 7-1138-1139

P. J. RIDIKAS
3354 S. HALSTED STREET Phone: YArds 7-1911

LEONARD BUKAUSKAS
10821 S. MICHIGAN AVE. Phone: COmmodore 4-2228

VASAITIS - BUTKUS
1446 S. 50th AVE., Cicero, Ill. Phone: OLympic 2-1003

ANTANAS M. PHILLIPS
3307 LITUANICA AVENUE Phone: YArds 7-3401

GARSINKITĖS "NAUJIENOSE"

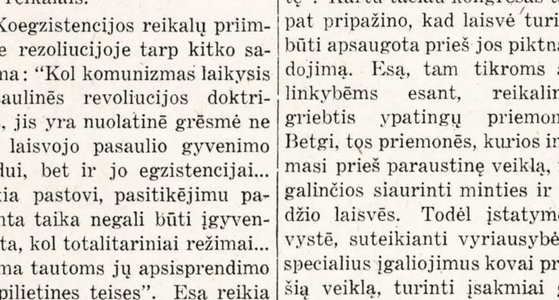

CRANE SAVINGS & LOAN ASSN.
2555 WEST 47th STREET LAfayette 3-1083
B. R. Pietkiewicz, prez.; E. R. Pietkiewicz, sekr. ir advokatas
Mokame aukštus dividendus. Kešiuojame čekius. Parduodame ir išperkame valstybės bonus. Taupytojams patarnavimai veltui.
ATIDARYKITE SĄSKAITĄ ŠIANDIEN. — APDRAUSTA IKI $10,000.
Darbo valandos: pirmad. ir ketvirtad. nuo 9 iki 8 val. vakaro; antradienį ir penktadienį nuo 9 iki 5; trečiadienį uždaryta, o šeštadienį nuo 9 val. iki vidudienio.

Roosevelt Furniture Miegamo Rakandų Išpardavimas
11 gabalų tiktai už $169

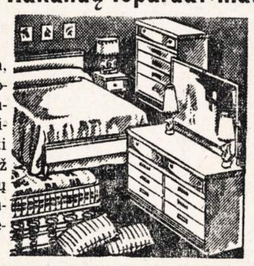

Į šį setą įeina lova, dreseris, komoda, springsai, matrasas su vidujinėm spiruoklėm, 3 vanity stiliaus lempos, 2 miegamos pagalvės ir kilimas. Didelis pasirinkimas ir kitokių baldų. Galima užeiti vakarais. Parduodame išmokėjimams. Už 6 mėnesių išmokėjimus neimame jokių nuošimčių. Prieš perkant baldus, užsukite į šią lietuvišką krautuvę, apžiūrėkite baldus ir patirkite kainas.

ROOSEVELT FURNITURE CO.
2310 W. ROOSEVELT ROAD Tel.: SEeley 3-4711
Krautuve atidaryta sekmadieniais nuo 11 iki 4:30.

PRADĖK TAUPYTI ŠIANDIEN, — TURĖSI RYTOJ!
TAIGI PRADĖK TAUPYTI ŠIOJE LIETUVIŠKOJE ĮSTAIGOJE.
Kiekvieno taupytojo indėliai yra apdrausti iki $10,000.00.
BRIGHTON SAVINGS and LOAN ASS'N.
4071 Archer Ave. Tel.: LAfayette 3-8248
(į vakarus nuo California Avenue)
CHARLES ZEKAS, Secretary
OFISO VALANDOS:
Pirmad., Antrad., Penktad. ir Šeštadienį 9:00 ryte iki 4:30 val. po pietų.
Trečiad. 9:00 ryto iki 12 val. dieną. Ketvirt. 9:30 ryte iki 8:00 val. vak.

LALIO ŽODYNAS

yra standartinis Amerikos lietuvių žodynas. Geresnio anglų-lietuvių kalbų žodyno nėra. Nenumatoma, kad naujas žodynas greitu laiku būtų spausdinamas Todėl siūlome dabar įsigyti šį stipriai įrištą 1256 puslapių angliškai-lietuvišką ir lietuviškai anglišką žodyną Kaina—$14.00 Žodynas Jums bus išsiųstas, jei pasiųsite $14.00 čekį ar Money Orderį tokiu adresu:

NAUJIENOS
1739 So. Halsted Street
Chicago 8, Illinois

ANAPUS GELEŽINĖS UŽDANGOS

Bendra materialinė padėtis Lietuvoje

1) **Moters padėtis.** Bolševikai mėgsta girtis, kad nė viename krašte moteris neturinti tiek teisių, kiek Sovietų Sąjungoj. Praktiškai tas "teisių sulyginimas" reiškia, kad moteriai tenka atlikti ir tuos darbus, kuriuos Vakaruose net įstatymais jai draudžiama dirbti. Moterį Lietuvoj pamatysime šiandieną ne tik garvežio mašinisto, konduktoriaus, traktoristo ir pan. vietos, bet ir prie sunkiausių statybos, kelių tiesimo ar žemės darbų. Dirbančiųjų moterų skaičius yra didelis. Tai yra dėl dvejopų priežasčių:

a) pokarinėj Lietuvoj moterų skaičius yra žymiai didesnis, negu vyrų.

b) uždarbiai yra labai menki. Retas kuris vyras gali išlaikyti visą šeimą. Dažniausiai žmonoms tenka padėti savo vyrams.

Ypač sunkiai verčiasi netekėjusios moterys. Jeigu ištekėjusioms moterims tenka tik pridurti prie vyro atlyginimo ir jos ieškodamos darbo gali pasirinkti, tai netekėjusios moterys yra tas tikrasis proletariatas, kuris, Markso žodžiais, "neturi ko prarasti išskyrus savo pančius". Jos negalėdamos daug laiko pašvęsti geresnio uždarbio ir lengvesnio darbo ieškojimui, turi imtis sunkiausių ir nešvariausių darbų. Be to, jų ir pasiūla darbo rinkoje yra didesnė negu vyrų.

Vienoje srityje bolševizmas tikrai moterims suteikė "lygias teises" — tai seksualinė sritis. Dažnai ir vakariečiai nuvykę į Sovietų Sąjungą konstatuoja, kad joje nėra prostitucijos. Tai yra tam tikra prasme teisinga — jos nėra tokioje formoje, kuri yra įprasta matyti Vakarų didmiesčiuose. Sovietijoj ir seksualiniai santykiai yra "išlaisvinti nuo buržuazinių prietarų". Jie dabar pradeda plisti ir Lietuvoje. Nors visumoje lietuvaitės yra santūresnės, tvarkingesnės bei švaresnės už atkeliavusias ruses, tačiau nuolatinis vargas, jokios vilties neturėjimas daro savo įtaką ir niveliuoja visus į Sovietų Sąjungos glėbį patekusius žmones ir tautas.

Šio pasekmėje ir prostitucija įgijo sovietiškas formas. Nekalbant jau apie tuos atvejus, kada moteris ieškodama darbo turi verstis prostitucija, Sovietijoj šioje srityje yra įsivyravusios specifinės formos. Pvz. in didesniuose Lietuvos miestuose esantieji darbininkių bendrabučiai kai kuriais požiūriais yra blogiausios rūšies viešieji namai.

2) **Kolchozininkų padėtis.** Bendrai Lietuvoje — žemės ūkio krašte — trūksta maisto. Miestiečiai beveik visą savo uždarbį sunaudoja maisto įsigyjimui. Kolchozuose yra dar blogiau. Kokio nors akstino daugiau gaminti — nėra. Valstybė kiekvienam kolchozui nustato prievoles. Teoretiškai, daugiau pagaminus, turėtų didesnis gėrybių kiekis likti privačiam kolchozininkų suvartojimui. Kasdienybėje tačiau yra kas kita. Esama pavyzdžių, kada kolchozai yra nuėmę didesnį derlių, negu buvo numatyta: jiems liko daugiau net atidavus duokles įvairiems fondams (grūdų etc), MTS, valstybei, skolų padengimui ir t.t. Tačiau kolchozininkams teko nustebti, kai jie gavo įprastą atlyginimą. Visa kita, kaip buvo jiems paaiškinta, esą taupoma "juodai dienai", atidedant specialiam fondui. Be to, kitais metais šiems kolchozams duoklių norma buvo padidinta. Kolchozininkai nusivylę pereitos vasaros rezultatais, kitais metais nustatytų normų neatliko. Jiems buvo išmokėtos minimalinės uždarbio normos, o valstybė sau duokles pasiėmė iš "juodai dienai" numatytų atsargų. Tokios praktikos pasėkoje kolchozuose atliekamas tik minimalus darbas. Dažnai atsitinka, kad kolchozininkas už savaitės darbą gauna tik 1 kg. grūdų. Kolchozams nustatytų plane normų neįvykdžius, valstybė užrašo jas į skolas, pasiimdama sau visą metinę kolchozų gamybą. Kolchozininkų pragyvenimui paliekamas egzistencminimumas. Todėl ir kolchozuose "viešoji moralė" yra labai nusmukusi. Vagiama visuomet ir visur. Nuimant derlių kolchozininkai stengiasi jau laukuose jį pasidalinti, kad nebūtų jis pravestas pro buhalterines knygas ir netektų visko atiduoti valstybei. Vogti iš valstybės sovietiniam piliečiui yra savaime suprantama. Tik retkarčiais seniai dar papasakoja jaunimui apie laikus, kada vogimas buvo laikomas negarbe.

Pats darbas kolchozuose irgi organizuotas blogai. Kolchozus steigiant ankstyvesni viensėdžiai buvo sujungti į vieną organizacinį vienetą, tačiau žmonės paliko ir toliau gyventi nacionalizuotose savo namuose. Centrinius kolchozų pastatus retai kur bolševikai įstengė pastatyti. Todėl, kol kolchozininkai iš ryto sueina į vieną centrą, kol darbas paskirstomas, į laukus nueinama apei 10 val. ar net vėliau.

Ir vis tik nežiūrint viso skurdo Lietuvoje pragyvenimas dar yra geresnis, negu kitose kai kuriose Sov. Sąjungos respublikose.

3) **Tautybių santykiai.** Šis vienodas visų Sovietijos gyventojų vargas padeda bolševikams įgyvendinti "stalininę tautinę politiką". Šiandieną Lietuvoje antagonizmas tarp atskirų tautybių mažai jaučiamas. Net ir į iš nežinia kur atkeliavusį rusą žiūrima, kaipo į darbo draugą, kuriam tenka tą patį vargą vargti. Tiesa, mišrių vedybų su rusais, ypač lietuvių vyrų (moterų perteklius!) pasitaiko retai: vis jie nėra "savi". Tačiau po truputį priprantama, kad piktybių šaltinis yra komunizmas ir jo rusiškų formų nebeįžiūrima.

Šias Sov. Sąjungos gyventojų nuotaikas patvirtina taip pat ir žinios, gaunamos iš Vokietijai priklaususių žemių. Ten taip pat tarp vokiečių ir lenkų antagonizmo nėra. Visi jaučia tam tikrą solidarumą prieš komunistinę sistemą, kuri vienodai išnaudoja visas tautas.

4) **Partinė veikla.** Nežiūrint, kad jokios literatūros, išskyrus komunistinės, gauti negalima ir žmonės apie kitokias santvarkas mažai ką žino, antikomunistinis nusistatymas jaučiamas visur, net jaunuomenėje. Visa aplinka — tėvai, draugai, pažįstami — komunizmo nekenčia. Komjaunuolių skaičius mokyklose yra mažas. Į juos einama dėl materialinių išskaičiavimų. Dažniausiai tai yra asocialus elementas, kuris iš viso neturi vardo. Pvz. vienas girtuoklis, kuris, kaip žmonės sako, net savo kelnes prageria, baigęs 1952 m. mokytojų seminariją, mėgino stoti į pedagoginį institutą, tačiau neišlaikė egzaminų. Įstojęs į kompartiją buvo paskirtas miestelyje G., apie 12 km. nuo buv. apskrities miesto (vardų dėl suprantamų priežasčių neskelbiame) septynmetės mokyklos direktorium. Šis direktorius, — jį vaikai vadina "Besnukiu", o žmonės tiesiog "chuliganu" — gavęs kariniam apmokymui šautuvą, nušovė apylinkės gyventojų vištas. 1953 m. per Velykas vaikai nešėsi iš bažnyčios ugnies. Direktorius pamatęs, kad tarp jų esama ir jo vadovaujamos mokyklos mokinių, pradėjo vaikus vaikyti ir ugnį atiminėti. Taip jis susidūrė su viena maždaug 16 m. amžiaus mergaite I., iš kurios taip pat norėjęs atimti ugnį. Tačiau pastaroji nepasidavė. Įvyko grumtynės. Mergaitė pradėjo šaukti. Subėgo daugiau žmonių. Direktorius pakliuvo į nemalonią situaciją. Panašaus pobūdžio bolševikiniai veikėjai—"Persistengėliai", žinoma, kompartijos autoriteto gyventojų akyse pakelti negali.

Kaimuose komjaunuolių tėra vienas kitas. Ten net nelabai stengiamasi juos į komjaunuolius tempti. Anskčiau prie MTS stočių veikė politiniai skyriai, kurie leido laikraščius. Juos žmonės tačiau mažai skaitė. Vertėsi jie grynai iš valstybės subsidijų. Pvz. paminėsime kito buv. apskrities miesto Y MTS politinio skyriaus veiklą. Iki 1954 m. šiame mieste ėjo 3 laikraščiai. Stambiausias rajoninis ėjo 3 kart į savaitę. Turėjo 1,-400 egz. tiražą. MTS politinis skyrius leido kitą laikraštį, kuris ėjo 2 kart į savaitę. Jo tiražas buvo skelbiamas 750. Trečias laikraštis buvo leidžiamas miesto. MTS politinio skyriaus leidžiamam laikraščiui buvo skiriama popieriaus 750 egz. tiražui. Jo parduodavo vos 100-150 egz. Šio laikraščio kaina — 10 kapeikų. Tuo būdu mėnesinės pajamos siekė 120-180 rb. Tuo tarpu jo išlaidos buvo nepalyginamai aukštesnės. Vien redaktoriaus — 4 skyrius baigusio partinio — atlyginimas siekė 1,000 rb. mėnesiui. Sekretorius gaudavo 900 rb., literatūros darbuotojas — 790 rb. ir mašininkė 600 rb. Tuo būdu vien redakcijos kolektyvo algoms mėnesiui išeidavo 3,390 rb. Laikraščiui gaunamą popierį, parduodavo vietos gyventojams. Žinoma, kad panašaus pobūdžio komunistinė veikla negali gyventojams imponuoti. 1954 metais pradžioje šį laikraštį ir visą MTS politinį skyrių uždarė. Dabar minėtame mieste 3 kart į savaitę teišeina tik vienas rajoninis laikraštis.

— Savo auka paiengvink se

Prezidento brolis gavo žinią

Prezidento Eisenhowerio brolis Earl D. Eisenhower, gyvenąs Chicagos priemiesty La Grange Parke, gavo žinią telefonu, kad prezidento padėtis "nėra per daug rimta". Jis kalbėjo su prezidento spaudos sekretoriumi Hagerty. Earl D. Eisenhower sakosi šiuo metu nesiruošiąs vykti į Denver.

BUICK'AS

LIETUVIŠKAS

AUTOMOBILIS

GLASER'S FURNITURE *has it!*

NEW SCHICK "25"

New Schick "25" with black and silver Caddie Case

29.50

Here's the world's newest and finest shaver by Schick — inventors of electric shaving. It gives the closest shaves in the history of the face — for these 3 reasons, exclusive wtih Schick:

1. **Super-Honed Heads with New Sharpness.** Honed and finished to a sharpness unmatched by any other shaver. Never pull or pluck.
2. **Curved Combs with New Precision.** Curved shape presses down skin for gentle shaves. Comb guides each whisker into place no matter which way it grows.
3. **Hi-Power Motor with New Perfection.** Snap it on with a touch of the switch. World's most powerful motor for its size. More than enough power to shave the toughest whiskers.

save 5.00

Trade in your old electric shaver — any make or condition — on a new Schick "25". With trade-in you pay only 24.50

try it on our 14 day money-back plan

GLASER'S FURNITURE AND APPLIANCE CO.

5115-5123 So. Kedzie Ave. PRospect 6-1790

OPEN MONDAY AND THURSDAY EVENINGS

Nuo 1924 iki 1955

AUKŠTAS DIVIDENDAS UŽ TAUPOMUS PINIGUS -- PILNAI APDRAUSTAS IR PELNINGAS SAUGUMAS -- PATARNAVIMAI VELTUI VISIEMS MŪSŲ NARIAMS

Štai kodėl apsimoka taupomus pinigus padėti į CHICAGO SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION: 1. Pas mus visi indėliai yra apdrausti iki $10,000.00. 2. Pas mus taupomi pinigai buvo ir yra išmokami pagal pareikalavimą. 3. Per 31 metus CHICAGO SAVINGS visada 100% išmokėjo taupytojams indėlius ir visada mokėjo aukštesnį dividendą, negu dauguma kitų finansinių įstaigų. 4. Pas mus taupytojai gali iškeisti čekius, apmokėti geso, elektros, telefono sąskaitas, Real Estate ir Income Tax mokesčius ir visas kitas bilas mūsų Special Money Order čekiais. Mes nieko neskaitome už šiuos patarnavimus. 5. Parduodame ir keičiame valstybės bonus. 6. Teisingomis sąlygomis duodame paskolas ant perkamų namų.

Pas mus yra šie taupymo skyriai: optional, investmentų, vakacijų, Christmas Club ir **Bonus Savings.**
Kviečiame visus taupyti šioje pačioje progresyviškiausioje lietuvių taupymo bendrovėje.

CHICAGO SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION

6234 South Western Avenue JOHN PAKEL, Prezidentas GRovehill 6-7575

VALANDOS: Pirmadieniais nuo 12 iki 8 val. vakaro. Antradieniais ir Penktadieniais nuo 9 iki 4 valandos po pietų.
Ketvirtadieniais nuo 9 iki 8 val. vakaro. Trečiadieniais uždaryta visą dieną. Šeštadieniais nuo 9 ryto iki 2 val. po pietų.

Dr. Juzė ir Dr. Kęstutis AGLINSKAI
GYDYTOJA-JAS IR CHIRURGE-GAS
2300 WEST 51st STREET
VALANDOS:
Firm., antrad. 10-12, 2-4 ir 6-9 popiet.
Ketvirtad., penktad. 2-4, 6-8 popiet.
Šeštadieniais 10-2 val. popiet
Tel. ofiso: PRospect 6-1795
Rezid.: GRovehill 6-5603

DR. ANNA BALIUNAS
AKIŲ, AUSŲ, NOSIES IR GERKLĖS LIGOS
PRITAIKO AKINIUS
6322 SO. WESTERN AVENUE.
Valandos: Antradieniais ir penktadieniais nuo 7 ligi 9 val. vakaro. Šeštadieniais nuo 10 ligi 12 ir nuo 1 ligi 3 valandos po pietų.
Kitu laiku tik susitarus.
Ofiso telef.: PRospect 8-3229
Rezid. telef.: WAlbrook 5-5076

Tel.: PRospect 8-1717
DR. S. BIEŽIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3148 WEST 63rd STREET
Val.: kas dieną po pietų 1-3; vak. 7-8 tiktai antradieniais ir penktadieniais.
Trečiad. ir sekmad. ofisas uždarytas.
Rez.: 3241 WEST 66th PLACE
Phone: REpublic 7-7868

DR. PETER BRAZIS
PHYSICIAN AND SURGEON
2434 WEST 71st STREET
CHICAGO, ILL.
Telefonai:
Ofisas: HEmlock 4-5849
Rezidencija: HEmlock 4-2324
OFISO VALANDOS:
Pirmad., Ketvirt. ir Penktadienį nuo 1-4 ir 7-9, Antrad. nuo 1-5, Trečiad. ir Šeštadieni tiktai susitarus.

Ofiso telef.: VIrginia 7-0036
Rezidencijos: BEverly 8-8244
DR. T. DUNDULIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4157 ARCHER AVENUE
Ofiso valandos:
Nuo 2—4 ir nuo 6—8:30 val. vakaro.
Šeštadieniais nuo 2 iki 4 po pietų.
Trečiadieniais pagal sutartį.

Rezid. tel.: STewart 3-4511
Ofiso telef.: YArds 7-1166
DR. J. GUDAUSKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
756 WEST 35th STREET
Kampas Halsted ir 35-tos gatvės
Valandos: 1-4 p. p. ir 6:30 - 8:30 val. kasdien. Trečiadieniais uždaryta.
Šeštadieniais nuo 1 iki 4 po pietų

Tel. ofiso: VI 7-0600; rez. RE 7-6867
DR. BR. GAIŽIUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4055 ARCHER AVENUE
(Kampas Archer ir California Ave.)
VAL.: 2—4 po pietų ir 6—8 vakare, šeštadieniais 2—7 p.p., išskyrus sekm.

Telef. Ofiso ir rezid. WAlbrook 5-3388
DR. S. GEŠTAUTAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2624 West 71st Street
(Kampas 71 & Talman Ave.)
Priėmimo valandos: Kasdien nuo 7 iki 9 vak. Sekmadieniais tik susitarus.

Rezid. telef.: INterocean 8-8732
Ofiso telef.: INterocean 8-7654
DR. K. GUDAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Chirurgija ir moterų ligos
10756 SO. MICHIGAN AVE.
Val.: Kasdien 9-12 val. ryto, 1-4 val. p. p., ir 6-8 val. vak., išskyrus trečiad. Šeštad 10-3. Kitu laiku -- susitarus.

DR. A. JENKINS
PHYSICIAN AND SURGEON
(Lietuvis Gydytojas)
2500 WEST 63rd STREET
Ofiso val.: kasdien nuo 2—4 po pietų ir 7:30—9 vakaro.
Trečiad. ir šeštad. uždaryta.
Ofiso telefonas: PRospect 6-3838
Rezid. telefonas: REpublic 7-9199

GRovehill 6-1595
Dr. Aldona A. Juska
AKIŲ LIGŲ SPECIALISTĖ
IR PRITAIKO AKINIUS
Valandos: 9-12, 7-9 pagal susitarimą, išskyrus trečiadienius ir šeštadienius.
2422 W. MARQUETTE ROAD

Tel.: ofiso GR 6-4322. Rez.: HI 5-2626
DR. JOSEPH W. KADZEWICK
(LIETUVIS)
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Priėmimo valandos tiktai susitarus: nuo 2 iki 4 v. p. p. ir nuo 7 iki 9 vakaro, išskyrus trečiadienius.
MANOR MEDICAL ARTS BUILDING
6400 SO. KEDZIE AVE.

Telef.: Ofiso ir buto OLympic 2-4159
DR. P. KISIELIUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4938 W. 15th Ave., Cicero, Ill.
Kasdien 1-3 val. ir 6-8 val. vakaro.
Šeštadieniais 12—4 val.
Butas: 1526 So. 49th Ave., Cicero, Ill.

Dr. N. Kriauceliunaitė
GYDYTOJA IR CHIRURGĖ
Specialistė Moterų Ligų ir Akušerijos
Val.: 11-2 ir 7-9 vak., šeštad. 1-4 p. p.
Kitu laiku pagal susitarimą
Adresas: 2750 W. 71st St.
(Kampas 71st ir California)
Tel.: Ofiso ir rezidencijos RE 7-4146

Ofiso telefonas: LAfayette 3-3210
Jei neatsiliepia šaukite KEdzie 3-2868
Dr. Emily V. KRUKAS
GYDYTOJA IR CHIRURGĖ
4146 SO. ARCHER AVENUE
Val.: kasdien po pietų nuo 12—2:30
Daily afternoons.
Vakarais: pirmad., antrad., ketvirtad 6—8:30. Trečiadieniais tik susitarus.

Dr. A. Valis - Labokas
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Spec. Moterų Ligos
3267 SO. HALSTED STREET
Telefonas: DAnube 6-1125
Valandos: 1-4 ir 6-8 vakaro.
Šeštadieniais 1-4 val. po pietų.

Dr. Julia Monstavičius
GYDYTOJA IR CHIRURGĖ
Moterų ir vaikų ligos
10748 So. Michigan Avenue
Tel.: PU 5-6766—Rez. tel.: EN 4-4979
Darbo valandos: nuo 6 iki 9 val. po pietų kasdien, išskyrus trečiadienius.
Šeštadieniais nuo 1 iki 4 val. po pietų.

Telefonai: Ofiso GRovehill 6-5399
Rezidencijos: PRospect 6-4737
DR. A. MACIUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Spec. chirurginės ligos
2423 WEST 63rd STREET
Priėmimo valandos: 2-4 ir 6-8.
Trečiad. ir sekmadieniais uždaryta.

DR. CONSTANCE O'BRITIS
PHYSICIAN AND SURGEON
2408 WEST 63rd STREET
Tel.: HEmlock 4-5524
Hours by appointment only.

Dr. Juozas PAUKŠTYS
DANTŲ GYDYTOJAS
4259 ARCHER AVENUE
(Įėjimas iš Whipple St.)
Valandos: kasdien 10-12, 2-6 p. m. 7-9 p. m. Šeštadieniais 10-12.
Trečiadieniais uždaryta.
Tel.: LA 3-4949, namų CE 3-7786

DR. STRIKOL
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4645 SO. ASHLAND AVENUE
Ofiso valandos: nuo 2—4 ir 6—8, Ser., Subat. ir Nedėl. tik susitarus
Ofiso telefonas: YArds 7-4787
Namų telefonas: PRospect 6-1930
Jei neatsilieps virš minėtais telefonais, Saukite Midway 3-0001

Tel. ofiso: CLiffside 4-2896
Rez.: LAfayette 3-1172
DR. P. STRIMAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1724 WEST 47th STREET
(Kampas 47th ir Hermitage)
Priėmimo val.: 2-4 ir 6-9 val. po pietų, šest. 2-6 v. p.p., išskyrus sekmadienius.

Telefonai: ofiso CLiffside 4-0253
Rezidencijos: GR 6-8876
DR. A. Z. SAULYS
GYDYTOJA IR CHIRURGĖ
4645 S. ASHLAND AVE. (kamb. 211)
Firm., Antr., Ketv. ir Penktad. 6:30—8:30 val. vak. Šeštadienį 2—4 v. p. p.

DR. VYT. TAURAS-TUPČIAUSKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika, spec. Moterų ligos
Ofisas ir rezidencija: 2410 W. 51st St.
(antras namas nuo Western Ave.)
Ofiso ir rezid. tel. PRospect 8-1223
Ofiso val.: pirmad. 8-10 val. vakaro, antrad., trec. ir penkt. 6-9 v. v. ir ketvirt. ir šestad. 2-4 val. po pietų.

DR. V. P. TUMASONIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
CHIRURGINĖS LIGOS
Ofiso telef.: HEmlock 4-2123
6255 SO. WESTERN AVENUE
Rezid. telef.: PRospect 6-8484
Val.: 2-4 po pietų ir 7-9 vak.

DR. J. VAITAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1407 SO. 49th COURT, CICERO
Kasdien 10-12 ryto ir 5-8 val. vak.
Šeštadieniais 10-2.
Ofiso ir buto telef.: OLympic 2-1381

Tel.: ofiso ir rez. PRospect 6-9400
Dr. Ona Vaskevicius
(VASKEVIČIŪTĖ)
GYDYTOJA IR CHIRURGĖ
6248 SO. KEDZIE AVENUE
Val.: kasdien nuo 1—3 popiet ir nuo 6—8 val. vakaro; šeštad. 1—4 popiet; trečiadienį ir kitu laiku tik susitarus.

Tel.: ofiso VI 2-1581; rez.: VI 2-0742
DR. V. VILEIŠIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
802 WEST 31st STREET
(kampas Halsted ir 31-os gatvių)
Priemimo valandos: 2-4 ir 6-8 val.
Šeštadieniais 2-4 val. po pietų.
Sekmadieniais uždaryta.

DR. BRUNO J. ZUBRICK'AS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
6400 SO. KEDZIE AVE.
Valandos: 2—4 po pietų ir 7—9 vak. treciad. ir sekmad. pagal susitarimą
Telefonas: HEmlock 4-7899
Namų tel.: Hilltop 5-2557

P. ŠILEIKIS, O. P.
ORTHOPEDAS-PROTEZISTAS
Aparatai - Protezai, Med. Bandažai. Speciali pagalba Kojoms (Arch Supports) ir t. t.
Val.: 9—4 ir 6—8. Šeštadieniais 9—1
ORTHOPEDIJOS TECHNIKOS LAB.
1911 W. 59th St., Chicago 36, Illinois
Tel.: PRospect 6-5084

LIETUVIAI AKIŲ GYDYTOJAI

Dr. Kazimieras
MICHEL
Optometristas - Orthoptistas
Gydo nusilpusias ir nervuotas akis. Egzaminuoja akis ir pritaiko akinius. Išgydo kreivas akis be operacijos. Įdeda netikrą — artificialę akį pagal sveiką. Praktikuoja per 39 metus.
Kalba lietuviškai.
4654 SO. ASHLAND AVENUE
Telefonas: YArds 7-6616
Nuo 9:30 val. ryto iki 8 val. vakaro
Geras patarnavimas

Dr. Ant. Rudokas, O. D.
tikrina akis, pritaiko akinius, keičia stiklus ir rėmus.
Telefonas: YArds 7-7381
Priima: Vakarais nuo 6 ir 9 val.
Šeštad. nuo 10 ryto iki 4 po pietų.
Treč. ir sekmad. pagal susitarimą.
4455 S. CALIFORNIA AVE., Chicago.

DR. G. SERNER
LIETUVIS AKIŲ GYDYTOJAS
25 metų patyrimas
Tel.: YArds 7-1829
Pritaiko Akinius
Kreivas Akis
Ištaiso.
Ofisas ir Akinių Dirbtuvė
756 WEST 35th STREET
Valandos: nuo 10 iki 2, nuo 6 iki 8.
Trečiad. nuo 10-12; penktadienį 10-2.
Šeštadieniais 10—2 val. po pietų.

Garsinkitės "N-nose"

IŠ CHICAGOS IR APYLINKIŲ

★

Daugiau važinėja CTA priemonėmis

Chicagos eismo vadyba, CTA, džiaugiasi, kad rugpiūčio mėnuo esąs pirmas mėnuo, kada vadyba neturėjo nuostolių. Per tą mėnesį jos priemonėmis pervežta 269,627 keleiviais daugiau negu per tą patį laiką pernai metais. Daugumas tų naujai prisidėjusių keleivių būsią vaikai, nes vis dėlto pajamų turėta $22,-442 mažiau negu pereitų metų rugpiūčio mėnesį. Iš viso pajamų rugp. mėnesį buvo $9,996,-164, ko užteko visoms išlaidoms išmokėti ir dar atliko amortizacijai $257,766.

Mažiausias pasaulio automobilis

Mr. M. Surkin iš Iowos į Chicagą buvo atvykęs pasiimti mažiausio pasaulyje automobilio, kuris jo buvo užsisakytas Vokietijoje ir dabar laivu atgabentas į Chicagą.

Tai yra mažutis, 331 svarą sveriąs, Kleinschnittger automobilis, kuriuo gali važiuoti du asmenys. Automobilis 100 mylių sunaudoja 1 galioną degalo. 6 arklio jėgų stiprumo šis automobilis išvysto iki 45 mylių greitį per valandą. Automobilis būsiąs čia parodytas žmonėms Carson Pirie Scott & Co. patalpose spalio 17—29 d.

Tarptautinė artistų sąjunga

International Artists' Society, 2150 W. North Ave., Chicagoje, nuo 1955 m. gegužės mėnesio ruošia radijo programas, kurių tikslas praturtinti civilizacinį gyvenimą ir prisidėti prie įvairių tautų tarpusavio susipratimo. Programose iki šiol yra, be kitų, kalbėję prof. Dr. G. Bobrinskoj iš Chicagos universiteto, prof. Smal-Stocki iš Marquette University, Dr. T. Eckhardt iš New Yorko ir kt. Programos eina pagal motto: "Window into the World". Organizacija sakosi, jog kovojanti su finansiniais sunkumais programai tęsti.

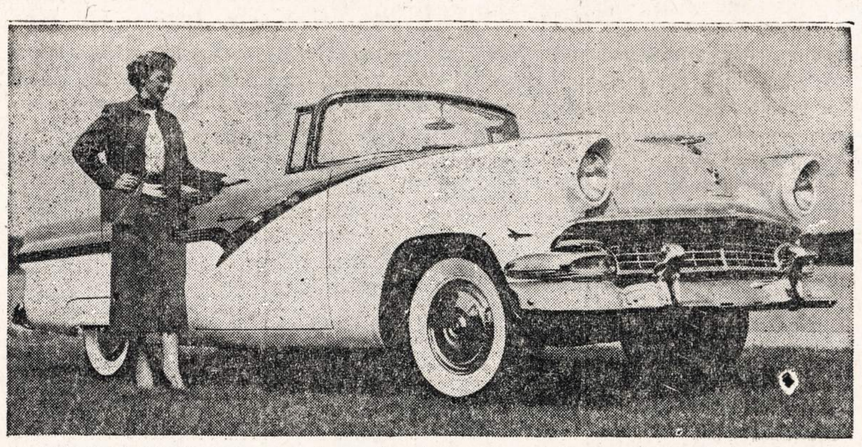

ONE OF 17 MODELS—Advanced front end and side styling of the new 1956 Ford is emphasized in this view of the Sunliner convertible, one of 17 new body styles which Ford dealers will place on display next Friday, September 23. The grille has been widened and lengthened, and parking lamps have been worked into chrome housings which extend around the sides of the fenders. A new-style hood ornament is recessed above the special Fairlane Ford crest. On the fender is the new ornament indicating "Thunderbird power", which is standard in Fairlane models with the Y-8 engine.

Įvairios žinios

— Šeimininkėms, turinčioms širdies ligas, ruošiami Chicago Heart Assn. kursai, kurių tikslas joms pagelbėti palengvinti jų darbą ir išvengti įsitempimo. Jie truks 4 savaites, bus po 1 kartą per savaitę. Kursai bus pietinėje miesto dalyje mokslo ir pramonės muziejuje spalio 4, 11, 18, 25 d.; vakarinėje dalyje 1600 Maypole: spalio 5, 12, 19, 26 d.; šiaurinėje ligoninėje 250 E. Superior: spalio 7, 14, 21, 28 d.

— Tarptautinė pieninininkystės paroda Chicagoje atidaroma spalio 7 ir truks 10 dienų International Amphitheatre patalpose.

— Dr. Henry, Illinojaus universiteto prezidentas, pareiškė savo kalboje, jog "mes turime daugiau remtis idėjomis negu arsenalais" Amerikai ginti.

— Vienas aukštas respublikonų partijos pareigūnas čia pareiškė, jog dabar respublikonai remsią kandidatu į JAV prezidentus aukščiausiąjį teisėją Earl Warren, nors jis anksčiau ir esąs pareiškęs, jog nekandidatuosiąs.

— Chicago Community Fund pradeda kampaniją surinkti šioje srityje $10,304,548. Kampanija prasideda spalio 4 d., kurioje dalyvaus 60,000 aukų rinkėjų savanorių. Pinigai eina remti vietos klinikoms, ligoninėms, senelių namams ir t. t.

— Prof. Cox vadovaus anglų kalbos kursams, skiriamiems svetimšaliams. Kursai eina Senior Youth Center of the Settlement House, 2137 N. Halsted. Informacijai tel. Mohawk 4-0937.

Policija ir gemblingas

Miesto tarybos nusikaltimų komiteto vyriausiasis patarėjas Cohen sako, jog policijos pareigūnai į daugelį pranešimų apie gemblingą yra numoję ranka, kaip tai parodę šio komiteto tyrinėjimai. Buvę pastaruoju laiku telefonu policijai pranešta 11 gemblingo atvejų, bet į 8 policijos pareigūnai nekreipę dėmesio, net ir neužrašę jų į skundų knygas, kaip tvarka reikalauja.

Tik trimis atvejais policija ėmusis akcijos, bet tai neturėję didelės reikšmės: vienoje vietoje buvusi padaryta krata, kur suimtas vienas nesvarbus asmuo, o kitais dviem atvejais kažkas, matyt, iš anksto įspėjęs įstatymo laužytojus, ir kratos buvusios nesėkmingos.

Cohen nepasakė, ar vyksta didelio masto policijos bendradarbiavimas su gembleriais. Pats Cohen norėtų, kad būtų ir toliau tęsiamas šio komiteto darbas, bet komiteto kai kurie nariai linkę komitetą tuojau panaikinti; esą, gal kitas koks komitetas turėtų vietoj jo būti įsteigtas...

Girkšt-pakšt ant lentos
Kibur-vibur ant tvoros.—Kas?
Atsakymas "Mįslių knygoje"
Kaina $1.00 Naujienose.

Cicero

Raudonosios Rožės Klubas

Raudonosios Rožės Klubo metinis parengimas bus lapkričio 5 d. Liberty svetainėje. Koks bus parengimas, dar nenuspręsta. Penkių asmenų komitetas suka galvas, kaip svečius patenkinus. Visi parengimai juk daromi pelnui; o kur pelnas, ten ir nepasitenkinimo yra. Kai kurie sako, girdi, kam tas pelnas klubui reikalingas, klubas turtingas. Tai siauras samprotavimas: jeigu ne parengimų pelnas, tai iždas būtų tuščias. Narių mokestis mažas, tikrai mažas, tai pašalinės pajamos būtinai reikalingos.

K. P. Deveikis

Town of Lake apylinkėj surinko $807.51

Rugsėjo 18 d. viešosios Balfo rinkliavos metu Town of Lake lietuvių kolonijoje individualias aukas įteikė šie asmenys:

Aleksas ir Bronė Urbonai $25, Dr. J. Adomavičius ir Jautokų šeima po $10; Dr. O. Vaškevičiūtė $6, J. Ignatonis, A. Kareiva, A. Liškūnas ir A. Lekečinskas po $5, J. Janulaitis $3, Rakauskas ir Paulius po $2, M. Nagys $1.

Aukų dėžutėmis aukas rinko 65 asmenys, kurių pasiekti rezultatai atrodo sekančiai:

A. Kivinienė su šeima $98.36, P. Pikčiūnienė $82.81, E. Grigaliūnienė $29.92, I. Žilinskaitė $24.53, S. Litvinienė $23.70, J. Ūselienė $21.39, N. Jasėnaitė $20.21, S. Sodeika $20.08, B. Platakis $20, D. Šukelytė $19.13, E. Rudauskienė $18.46, V. Utaraitė $16.76, J. Liškevičiūtė $16.68, J. Bulkaitienė $15.66, N. Širvytė $15.33, A. Lankutytė $14.49, D. Karazijytė $14.15, T. Bražionytė $13.86, P. Rumša $13.70, P. Bražionienė $12.71, D. Sleževičienė $11.90, V. Kavaliūnas $11.21, Z. Litvinaitė $10.66, V. Danėnas $10.64, D. Urbonaitė $10.56, Kristina Burba $9.72, P. Brazionis $9.59, M. Gubinskaitė $9.55, A. Brinas $9.24, I. Gepnerytė $9.06, A. Ramonis $8.86, N. Liorencaitė $8.11, R. Juodkaitė 7.60 dol., J. Ignatonis $7.06, R. Mingėla $6.28, L. Bužinskaitė $6.01, B. Papartienė $5.65, A. Kasperavičius $5.42, O. Prišmantaitė 5.41 dol., L. Jakavičiūtė $4.90, M. Tallat-Kelpšaitė $4.72, A. Urbonas $3.89, P. Juodka $3.41, P. Menkeliūnas $3.31, K. Sabaliauskaitė $3.03, A. Brinas (jr.) $3.03, Sakalauskas $3.01, J. Urbelis $2.90, A. Ignatonis $2.68, A. Brinaitė $2.38, A. Trumpickas $2.34, L. Ambrozaitis $1.87, R. Česaitė $1.80, K. Avižius $1.78, M. Cijūnėlaitė $1.71, A. Šlyteris $1.45, K. Kinčinaitė $1.44, P. Kleinotas $1.29, E. Vambutaitė $1.15, L. Bužinskas $1.06, Scalso $0.81, Vaitkus $0.12.

Viso šios rinkliavos metu surinkta $807.51, kurie yra įteikti Balfo įždininkui. Tačiau, kaip jau žinoma, Balfui aukų rinkimas yra pratęstas iki spalių mėn. 15 d. Šiuo laikotarpiu, kas lig šiol dar nespėjo ar dėl susidėjusių aplinkybių negalėjo paaukoti, dar galės pagal sudarytus aukų lapus paaukoti.

LB Town of Lake Apylinkė

Pamatyk ji Dabar... '56 FORD!

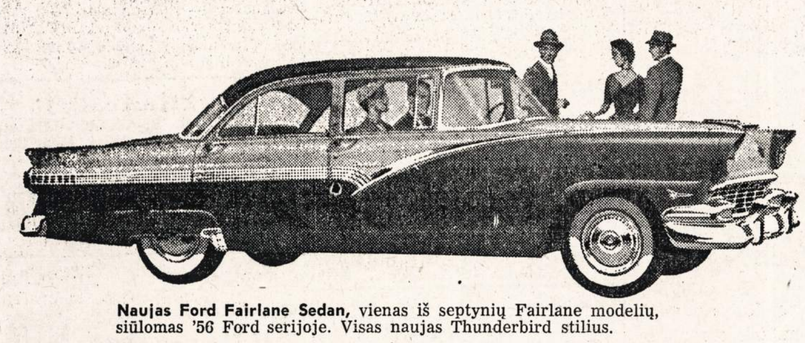

Naujas Ford Fairlane Sedan, vienas iš septynių Fairlane modelių, siūlomas '56 Ford serijoje. Visas naujas Thunderbird stilius.

Su nauju 202-a. j. Thunderbird Y-8!

Ir tik Ford teturi tai! Čia yra smagumas, jūsų kojos didpirščiui palietus. Čia pajėga kauburiams lyginti. Čia momentalus atsiliepimas pralenkti. Čia 202-a. j. * Thunderbird "važiuok" vyksmas švelnus kaip šilkas, tykus kaip lopšinė . . . dėka ekstra patvaraus, gilaus bloko Y-8 motoro!
*** galima gauti Fordomatic ir Station Wagon modeliuose.**

Su nauju Thunderbird stiliumi!

Ir tik Ford turi tai! Pamatysite Thunderbird šaunumą ir žybėjimą pas visus 18 naujus Fordus. Jus žavės ilgų, žemų linijų grožis, jaudinąs siluetas, gaivinančių, naujų kuzovo spalvų pasirinkimas ir jaudinąs, naujas vidus.

Su nauju Gyvybės Apsaugos Pla

Ir tik Ford turi tai! Fordo Gyvybės Apsaugos Plano gilus centrb vairavimo ratas, Gyvybės Apsaugos dvigubo sugriebimo skląsčiai, jei norima kušetė kontrolės lentai, taip pat dangčiai nuo saulės ir, jei norima, sėdynių diržai . . . viskas suplanuota teikti daugiau apsaugos nuo sužeidimų nelaimės atvėju.

4-se žaviose serijose . . . 18-koje šaunių naujų modelių!

Puiki mašina už puikios mašinos pusę kainos . . . '56 FORD

F.D.A.F.

FORD DEALERS OF METROPOLITAN CHICAGO

Jei įdomaujate (A-1) vartota mašina—būtinai pasimatykit su savuoju Ford dyleriu.

CLASSIFIED ADVT

HELP WANTED — MALE
Darbininkų Reikia

REIKALINGAS
BARTENDERIS
naktinėje pamainoje
Reikalinga anglų kalba.
ZEP'S RESTAURANT & LOUNGE
1522 West 51st Street

KEPĖJO pagelbininkas reikalingas.
REAL RYE BREAD BAKERY
2910 West 40th St. Tel.: LA 3-6927

PATYRĘ MEDŽIO DARBININKAI

Shaper operuotojai,
Buffers ir Polishers-Sanders.
Varstoto darbininkai.

HARMONY CO

3633 So Racine Ave.

REIKALINGAS nuosavybių pardavėjas. Reikia turėti automobilį. Gera proga tinkamam vyrui.
Svoboda, 3739 W. 26th Street

KABINETŲ DIRBĖJŲ
Turi būti pirmos klasės unijistai.
Pastovus darbas
Mes mokame virš skalės.

400 NO. HERMITAGE AVE.
HAymarket 1-2618

IEŠKOMAS administratoriaus ir dženitoriaus darbams žmogus. Pageidaujamas viengungis. Teirautis nuo 10 iki 4 val. po pietų telefonu:
WAgner 4-0346,
o vakarais nuo 8-tos iki 11-tos
OLympic 2-8546

BUSINESS CHANCES
Biznio Progos

BRIDGEPORTE graži užeiga - taverna su namu. Savininkas duos morgičius. Imokėti $10,000. HE 4-0680.

PARDUODAMA 3 darbininkų aptarnaujama kepykla. Lietuviško rajono pramoninis centras. Užtektų $5,000 įmokėjimui. Skambinti OL 2-2857.

AUTOMOBILES—TRUCKS
Automobiliai — Sunkvežimiai

VIKTORO KOŽICOS
lietuviška gazolino stotis ir auto taisymas
CALL-ME-MOTORS Co
5759 S. WESTERN AVE. RE 7-9533
Atliekami motoro remontai, lyginimo dažymo darbai ir keičiamos dalys

FURNITURE AND FIXTURES
Rakandai ir Įrengimai

PARDUODAMAS valgomojo kambario stalas su 6 kėdėmis ir living room davenport. 11026 Edbrooke Ave.

FARMS FOR SALE
Ūkiai Pardavimui

15 AKRŲ KALAKUTŲ FARMA
35 mylios į vakarus nuo Chicagos, šalia didelio vieškelio, įrengta moderniška kalakutų farma. Mažmenomis ir didmenomis parduodama paukštiena ir kiaušiniai. Puikiai išvystytas biznis. Su visais įrengimais. Moderniškas namas su naujausiais patogumais. Galima pamatyti tik pagal susitarimą.
Telefonuokite St. Charles 4686.
JOHN V. PETKUS, savininkas.

PAINTERS AND DECORATORS
Maliavotojai ir Popieriuotojai

JOE RAMA
Maliavoja ir popieriuoja naujus ir senus namus iš oro ir vidaus
Pašaukite:
WAlbrook 5-4296

JONAS PLEIRYS
DAŽYTOJAS - KONTRAKTORIUS
Dažome naujus ir senus namus iš oro ir vidaus. Restoranus, sales ir kt.

Skambinkite: PRescott 9-0225
10046 S. LOWE AVE., CHICAGO

MOKSLEIVIŲ ANSAMBLIO REPETICIJOS

Moksleivių Tautinis ansamblis po vasaros atostogų repeticijas pradės šia tvarka:

Jaunieji dainininkai ir tautinių šokių šokėjai antradienį, rugsėjo 27 d. 5:30 val. vak. Vyresnieji ir vyriausi dainininkai ir tautinių šokių šokėjai ketvirtadienį, rugsėjo 29 d. 6 val. vak. Repeticijos eis Lietuvių Auditorijoje.

Visi ansambliečiai prašomi punktualiai atvykti. Naujai norintieji ansamblin įstoti, aukščiau paminėtomis dienomis prašomi atvykti į Lietuvių Auditoriją.

Ansamblio vadovybė

DĖMESIO!

Prieš pirkdami rašomą mašinėlę, laikrodį ar foto aparatą, pasiteiraukite pirma pas J. Karvelį.

Prityrę specialistai pas mus sutaiso senas mašinėles, laikrodžius ir foto aparatus.

J. KARVELIS
3322 S. Halsted St., Chicago, Ill.
Tel.: YArds 7-0677

HELP WANTED — MALE-FEMALE
Reikia Darbininkų ir Darbininkių

VYRŲ IR MOTERŲ

Pradinių ir patyrusių

★ RANKOM SIUVĖJŲ
★ MAŠINOM SIUVĖJŲ
★ PROSYTOJŲ

Taip pat vyrų
★ MOKINIŲ KIRPĖJŲ
Geras mokestis.
5 dienų, 40 valandų savaitė
Geros darbo sąlygos
Anglų kalba nėra būtina

B. KUPPENHEIMER & CO.

4101 West 18th Street

REIKIA vyrų ir moterų lengvam sustatymo darbui.
TRINER SCALE & MFG. CO.
2741 West 21st St.

REIKALINGA vedusių pora vyresnio amžiaus prižiūrėti vasarvietę. Gali būti ir pavieniai vyras ar moteris. Visas pragyvenimas už dyką ir kiek primokėsime. Atsišaukite RE 7-9764.

HELP WANTED — FEMALE
Reikia Darbininkių

STEAM TABLE WOMAN
ir
INDŲ SURINKĖJOS

6 dienų, 40 valandų savaitė
TURI KALBĖTI ANGLIŠKAI

Prekių nuolaidų privilegijos
Daug darbininkų priedų

Kreipkitės:

Employment Office
9-tas aukštas

THE FAIR

State and Adams Sts.

LAISVOS VIETOS OFISE

Įvairus ir įdomus darbas. Mašinraščio mokėjimas jums padės. Puiki proga įsitarnauti paaukštinimą augančioje spausdinimo firmoje. Moderniški ofisai.

Mrs. Puniškis

MARKUS — CAMPBELL CO.

835 Diversey Park Way

Change your spare hours to $$$.
Sell AVON'S beautiful
CHRISTMAS GIFT LINE
in your neighborhood several hours each day.
Appointment RAndolph 6-7867
Western suburbs EUclid 6-9051

REIKALINGOS MOTERYS
LIGONINĖS DARBAMS
KEystone 9-6080

MISCELLANEOUS
Įvairūs Dalykai

LIETUVIŠKA APDRAUDŲ AGENTŪRA
Gyvybės, ligoninės, automobilių, baldų namų ir visos kitos apdraudos—asmenims, profesionalams ir biznio įstaigoms. Laisvas pasirinkimas kompanijos ir apdraudos rūšies. Nemokamas patarnavimas ir informacija. Valstybės patvirtintos kainos. Smulkesniai informacijai gauti skambinkite, rašykite, užeikite:
JONAS KIRVAITIS
INTERSTATE INSURANCE AGENCY
5900 S. Ashland Ave., Chicago 36, Ill.
Tel. WAshbrook 5-5671

AGENTŲ IR BROKERIŲ DĖMESIUI
Prieš draudsdami kitur, pasiteirauk ite pas mane. Pirmaeilės kompanijos aukščiausi komisai. Savi pas savus

CONTRACTORS - BUILDERS
Namų Statytojai ir Taisytojai

NAMŲ REMONTAS
(REMODELING)

Atlieku cemento, karpenterio, mūro ir kitus darbus. Iki $2,500 nereikia nieko įmokėti, o už didesnius darbus susitarsime.
Dirbu Chicagoje ir priemiesčiuose

PETRAS POCIUS
6828 So. Maplewood Ave
REpublic 7-1223

KONTRAKTORIUS
STANDARD BUILDERS, INC
726 W. 18th Street Chicago 16, Ill.
A. GINTNERIS, pirmininkas
P. PETRAUSKAS, statybos vedėjas
CH 3-1535
Lietuvių Statybos Bendrovė stato namus pardavimui, pagal užsakymus ir atlieka remonto darbus.

BUILDING, REMODELING CONTRACTOR
Nauji namai ir garažai, senų namų stogai, kaminai, porčiai ir langai. Cemento ir mūro darbai, pleisteriavimas, dažymas, tile įdėjimas ir įvairūs kiti darbai.
Skambinkite:

LIUDAS TAUJENIS
6828 So. Maplewood Ave.
HEmlock 4-5848

Skaitykite "N-nas"

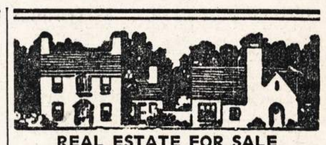

REAL ESTATE FOR SALE
Namai, Žemė — Pardavimui

MARQUETTE Parke 2 butų mūras skubiai parduodamas už geriausią pasiūlymą. K. Juknis.

VAKARUOSE prie 63rd gražiai įrengta rezidencija. Autom. šildymas alyva. Erdvus sklypas. Skubus pardavimas—tik $9,900. E. Kuršius.

MARQUETTE Parke 6 metų, baltų plytų, 2 šviesių butų mūr. namas. Šildymas karštu vandeniu alyva. Prieinama kaina. A. Rėklaitis.

NAUJAS 1½ aukšto ištaigingai pastatytas luksusinis namas arti parko. Reto gerumo pirkinys už $22,500. St. Kuršienė, RE 7-2897.

GAGE Parke 3 butų geram stovyje mūr. namas. Karštu vandeniu alyvos šildymas, 2 auto garažas. Neaukšta kaina. A. Rėklaitis.

NUMAŽINTA kaina iki $39.000 už 4 butų po 5 kamb. mūro namą Marquette Parke. K. Juknis.

2 BLOKAI nuo Marquette Parko apynauja 5 kamb. luksusinė rezidencija. Visur kilimai. Daug priedų. $18,000. E. Kuršius.

ŠVIESIŲ PLYTŲ mūrinis 2 butų po 6 didelius kamb. namas Marquette Parke. Rūsyje yra dar mažas butas su baldais. Virtuvė ir vonia iki pusės išdėta koklinėm plytelėm. Dvigubas mūro garažas. $29,500. S. Kuršienė.

2 BUTŲ (6-4) su didele krautuve mūras Gage Parke. Daug pajamų. $25,000. A. Sirutis.

5 KAMB. bungalow Marquette Parke geroje vietoje. $16,800. A. Katilius.

60 PĖDŲ LOTAS Brighton Parke. Kaina $3,400. A. Sirutis.

LOTAS Marquette Parko centre, prie biznio gatvės. Labai vertingas. Tik $4,500. Mr. K. Juknis.

TURIME gerą pasirinkimą ir kitokių įvairaus dydžio namų bei visokių biznių, ūkių ir šiaip dėmesio vertų pirkinių.

O TAIP PAT tarpininkaujame butų-kambarių nuomavime.

P. LEONAS
REAL ESTATE
2735 West 71st Street
Visi telefonai: WAlbrook 5-6015

KAS NORI namų, farmų ir biznių pirkti bei parduoti, kas nori gauti paskolas — morgičius, apdraudimus—insuransus, kas nori biznių knygas suvesti Jums nuoširdžiai patarnaus ir pagelbės.

JUOZAS STANAITIS
Telef.: HUdson 3-7828
Namų tel.: PRospect 8-2530
COOK COUNTY BUSINESS BROKERS
9016 S Cottage Grove Ave., Chicago

KAS perkant arba parduodant namus norite sąžiningo ir lietuviško nuošir daus patarnavimo kreipkitės į:
VENTA REAL ESTATE
4409 So. Fairfield Ave.
Tel.: LAfayette 3-3881
Kasdien: 9-12 ir 4-7 val. vakaro.
Šeštadieniais 9 ryto iki 6 val. vak.
Trečiadieniais uždaryta.

Prieš pirkdami ar parduodami namus, atlankykite mus

KUTRA - NORKUS REALTY
2405 WEST 51st STREET
WAlbrook 5-5030 — RE 7-7321 (vak.)
PRospect 8-3579 (vak.)

MŪRINIS BUNGALOW
MARQUETTE PARKE
Kaina $15,750

6 didelių kambarių, plytelių maudynė, alyva apšildomas, geras beismontas, padidinama pastogė, uždari porčiai, 2 auto garažas. Karpetai, užuolaidos, karnyzai, išorinės antlangės. Gera transportacija, arti mokyklų.

MARGARET SCHLEE
10636 So. Western Ave.
CEdarcrest 3-0472

REIKALINGI TUŠTI LOTAI-SKLYPAI Mokamos aukščiausios kainos, nors ir butų užsilikę nesumokėtų taksų, Roselando apylinkėje. Skambinkite arba rašykite:
NICHOLS CONSTRUCTION CO.
10736 S. Michigan Ave. WA 8-5900

PARDAVIMUI 3 aukštų mūro namas ir šalia jo lotas. 2 po 6 kambarius butai. Taverna su 2 kambariais. Parduodama dėl nesveikatos. 2213 W. Cermak Rd. Kreiptis po 6 val. vakare.

DAILUS 4½ kambarių mūrinis. 1½ metų senumo. Lotas 48x125. Rūsys. "Dream" virtuvė, tile maudynė. Savininkas parduoda. $19,750.
3650 West 55th Street

RETA PROGA RIMTAM PIRKĖJUI
Prie 57-tos ir Damen apylinkėj 8 butų mūrinis, 4 po 4 ir 4 po 5 butai. Labai geram stovyje. Centr. šildymas visiems butams. Metinės pajamos $6,500. Savininkas mirė, įpėdiniai turi pasidalinti palikimą. Kaina $46,000 arba geriausias pasiūlymas. WA 5-5030.

LYONS—6 kamb. mūr. ranch; karštu oru alyva šildymas, platus sklypas, kabinetinė virtuvė, tile vonia. Geriausiam rajone. $16,900. Svoboda, 6013 Cermak Road. BIshop 2-2162.

5 KAMB. MŪRINĖ REZIDENCIJA IR KRAUTUVĖ. Karštu vandeniu šild., 2 auto gar. Arti 26th ir So. St. Louis Ave. Kaina $11,750. Svoboda, 3739 W. 26th Street. LAwndale 1-7038.

RENTING IN GENERAL
Nuomos

IŠRENDUOJAMAS kambarys vyrui.
837 West 33rd Place
trečias aukštas iš kiemo.

IŠRENDUOJAMAS apstatytas 4 kambarių butas, apšildomas, šviesus, 2-me aukšte. Skambinkite YArds 7-0497.